

REDACȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
Pe un an .. 24 cor.
Pe jumătate an .. 12 ..
Pe 1 lună .. 2 ..

Nr. 1 de Duminecă pe an 4
coroane.

Pentru România și America
10 coroane.

Pentru România și străinătate
șerți de zi pe un 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Deák Ferencz-utca nrul 20.

INSERȚIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Dezastrul dela Bocșa.

(*) Judecând după impresiile și descrierile trimisului nostru special, alegerea dela Bocșa a fost nu o simplă înfrângere electorală, ci adevărat dezastru în mersul politiceii noastre activiste.

Se poate o inconștiență mai mare? Se face interpelare în cameră și în presă, o agitație dintre cele mai mari împotriva abuzurilor ce se anunță. Se alarmează străinătatea, se lucrează cu un aparat demn de laudă pentru a determina marele ziar european să-și trimită oamenii de încredere la alegerea din Bocșa. Cu un cuvânt se prevestea o alegere care era menită să dovedească fie hărnicia noastră, fie abuzuri mișelești din partea administrației.

Când colo ce s'a întâmplat? O adevărată debandadă! Alegătorii români au venit cum a dat Dumnezeu și norocul. Nici măcar un tren separat nu s'a angajat, ca grosul alegătorilor să vină împreună, dând proba unei organizări și discipline, iar nu cum s'a întâmplat: răsleți, timizi și în stare de a fi prinși în partida contrară.

Ne puteam aștepta apoi, șt obștea română s'a și așteptat, să vedem în fruntea mândrelor noastre de țaranice puțin pe deputații tineri (și din fericire abea despre unul-doi se poate zice că e mai bătrân). A fost însă lăsat să conducă alegerea singur deputatul Brediceanu, care ori cât de agil și isteț este, se putea prevedea că nu o să poată ține piept cu puterea de stat, cu banii mulți și întreaga

desfășurare de forță guvernamentală. Ceilalți nu s'au deranjat de loc să meargă la fața locului (afară doar de dr. G. Popovici) nici măcar ca spectatori, cu atât mai puțin au obosât să meargă pe sate. Numai așa se și poate explica faptul, că au fost sate întregi cari au trecut în tabăra ovreului, și altele cari n'au venit de loc să voteze. La alegerile generale, pentru tipograful Birăuțiu s'au aflat fruntași cari să cuture satele și s'a cheltuit din belșug. Acum, când era însă vorba de cinstea partidului național și de reușita unui ziarist, care a stat doi ani în temniță, chestia s'a tractat ca ceva local.

Ce tablou li s'a înfățișat astfel ziaristilor străini?.. Era mai bine să nu-i fi invitat, căci astfel au văzut nu numai lipsa noastră de organizare, ci și lipsa tactului de a ști primi pe reprezentanții presei europene, cărora deputații nostri trebuiau să le facă suită, iar nu să le lase tristul aspect cum majoritatea alegătorilor români petrec în tabăra guvernamentală, primind binecuvântarea popii (catholic) Hock și laudele »ilustrului« Burdea!

Ne face impresia că partizanii candidatului național nici nu erau o tabără care plecase la luptă cu gând de a învinge, ci au venit la Bocșa să țină spatele, ș'apoi să se întoacă acasă bătute și mai presus de toate desnădăjduți.

O alegere mai rușinoasă n'a fost nicăiri între români. La Cehul-Silvaniei s'a explicat căderea veneratului prezident, George Pop de Băsești; acolo s'au comis mișelii nemai pomenite, i-s'a spart capul însuși candidatului septegenar. La Șom-

cuta de asemeni a fost vărsare de sânge și dr. V. Lucaciu a căzut la Lăpuș cu puține voturi. Desconcentrarea dela Bocșa este fără păreche. Explicația am dat-o însă mai sus.

Augurii nostri, cari au atâta predilecție pentru Budapesta, să ia aminte, și să se pună pe lucru — *afară din Budapesta, la sate*, că dacă își vor mistui toată vloga în — *capitală*, ușor ne putem pomeni, că în viitor numai foarte puțini vor mai răși s'ajungă în parlament.

Proces nou. Al câtelea? Nu le mai știm nici numărul. Redactorul nostru dl Sever Bocu, primise pe ieri citațiune la poliție. Fiind însă sâr-bătoare românească nu s'a prezentat.

Azi după amiază la 2 și jum. ore, s'au prezentat doi detectivi în cafeneaua »Vas« căutând pe dl S. Bocu și spunând că au ordin să-l escorteze, ceea ce au și făcut îndată. La poliție i-s'a adus la cunoștință că parchetul din Oradea-mare a în-criminat articolul »Cine-s agitatorii« isălit lui-nius, apărut în »Tribuna« și că a urgentat tele-grafic ascultarea sa.

Se vede că țara e în mare primejdie.

Iminenta demisie a ministrului Andrássy. În cercurile bine informate, se afirmă cu asigurată tot mai multă, că ministrul de interne Andrássy, nemulțămît că multele greșeli, contradicții și conflictul din sinul guvernului, își va da în curând demisia. Urmașul său va fi probabil Juszth Gyula, actualul președinte al Camerii.

O ediție de seară află din Viena, că veștile despre demisiunea lui Andrássy au o cauză mult mai temeinică decât pretinsul desgust al ministrului de interne pentru scandalele ce domnesc în coaliție.

Contele Andrássy este disgrățiat la Coroană. Curtea a denegat aprobarea sa prealabilă pro-

Cărți de istorie pe înțelesul tuturor.

De Vasile Pârvan (Berlin).

Aș putea tot așa de bine zice: »cărți de știință pe înțelesul tuturor«, de oare-ce aproape tot ce voiu spune mai la vale se potrivește la toate lucrările de știință popularizată.

Dar, pentru a respecta principiul *competinței*, mă restrâng la specialitatea mea și expun aici numai observări din domeniul istoriei »populare«.

Prilej ca să public aceste observări mi-au dat două cărți, apărute acum în urmă în această direcție, scrise de doi colegi, profesori gimnaziali, cu cele mai bune intenții de a face bine. De aceea, firește, numele lor nu poate fi dat aici, deși despre una dintre cărți, spunându-se mult bine, s'ar putea ca autorul ei să se fi mândrit așa ca să nu-și mai recunoască greșelile în cele ce urmează aici, și ca atare ar fi fost, poate mai de folos să se știe că despre el e vorba și nu despre altul.

E îndeobște răspândită prejudecata că tot cărturarul care poate scrie pe înțelesul celor mulți mai puțin cărturari decât el, își poate îngădui să dea acestora învățături despre lucruri, pe care mai mult ori mai puțin le-a aflat și el dela aiții, mai cărturari de cât dânsul. De aceea de multe ori nu se întreabă dacă cineva a făcut cercetări proprii în direcția în care vrea să scrie peniru popor, ci toată lumea se oprește la *stil*. Spune omul lămurit și frumos ceea-ce și-a pus în gând să învețe pe marele public fără multă învățatură, atunci să-l lăsăm să spue ce-o vrea.

Și dacă nu înșiră prea mari prăpăstii, să-l și răsplătim.

Această prejudecată, că e de ajuns să scrii popular pentru a fi un *bun popularizator*, are ca urmare că, în multe cazuri, mai înainte vreme chiar în majoritatea cazurilor, cărțile pe înțelesul tuturor sunt ori erau scrise de »semidocti« în materia popularizată. Nimeni nu s'a gândit să protesteze împotriva procedurii, și nu protestează nici în momentul de față, decât dacă păcatul comis e prea strigător la cer.

Și se pare că atât popularizatorii pomeniți, cât și criticii conducători ai opiniei publice au dreptate făcând cum fac.

Poporul trebuie luminat. Dar învățații cei mari nu vor ori, nu pot să-l lumineze direct. Fie că desprețuesc de a scrie lucrări de popularizare, fie că n'au vreme fiind mereu ocupați cu lucrări de specialitate, fie în sfârșit, mai ales pentru că *nu pot scrie popular*. Această din urmă pricină e așa de în general răspândită, încât aproape a dat naștere la o altă prejudecată în opinia publică: lucrările de popularizare ale învățaților nostri, sunt primite cu neîncredere și la prima greutate, cât de mică, întâmpinată în cetirea lor, ele sunt aruncate sub pretextul de a fi *prea speciale*; și dimpotrivă lucrările de popularizare istorică ori în general științifică, alcătuită de literați (înțeleg în special pe poeți) sunt primite cu cea mai mare simpatie, chiar când sunt greoiu scrise și pline de greșeli de fond.

Deci dacă învățații cei mari nu vor, ori nu pot, să învețe masele populare, atunci toată lumea se mulțamește de se găsesc măcar învățați

mai mici, cari să-și ia asupra lor sarcina popularizării.

Întrebarea e însă: stăm în adevăr așa de rău cu »popularizarea« încât să n'avem nici o pretenție față de »domniile învățători«? Și răspunsul hotărât e, că deja de mult ar fi trebuit să fim pretențioși, căci am avut și avem destui oameni pe cari *să-i poftim* să ne învețe cu mult mai bine și mai mult, decât acei cari vin *nepoftiți* să ne lumineze cu biata lor opaiță fumegândă.

Trebuie dară, în afară de limba populară, să cerem autorului de scrieri pe înțelesul tuturor cea mai deplină conștientizitate în ce privește culegerea informațiilor sale, — cu alte vorbe, fondul scrierilor sale să fie vrednic de încredere în înțelesul strict științific al cuvântului. Ce trebuie deci să facă pentru a împlini această condiție?

De dorit e ca însuși să poată ori-când consulta direct izvoarele privitoare la tema sa. În ori-ce cas însă el e dator să se adreseze la acele scrieri moderne, care reprezintă ultimul cuvânt al științei în aceea direcție și să le prelucereze cu cea mare îngrijire. Dar nu-i de ajuns să se mărginească la o carte două dintre cele bune. Ci trebuie să studieze adânc chestia cu ajutorul întregii literaturi *bune*, necesare la aprofundarea subiectului său, și, repet, iară, pe cât e posibil, în special la lucrările de istorie — dela care plecăm și la care ne gândim mereu în aceste note critice, — să se adreseze la izvoare *cel puțin* atâta cât să se deprindă cu atmosfera epocii din care face parte tema sa. Urmările informației superficiale în lucrările de popularizare sunt foarte ne-

jectelor de așa numite »garanții constituționale» pe cuvântul, că despre acestea n'a fost vorba la încheierea pactului. În afară de acestea, Coroana este nemulțumită *trăgănarea reformei electorale în care vede oare-care tendință din partea guvernului.*

Cabinetul îl susține cât poate pe Andrassy, pentru că cu plecarea lui s'ar resturnă întreaga baracă.

Amănunte asupra căderii dela Bocșa.

In tren.

Până la Timișoara nici o mișcare. Un singur individ căută să mă asmuțe asupra celor dela căile ferate pentru reaua întreținere a liniilor vicinale.

La Timișoara atmosfera s'a schimbat. Miroșia a alegere. Un vagon special aducea dela Pesta vr'o șapte deputați guvernamentali în frunte cu *Hock*. Ce căutau aceștia la Bocșa? Să vadă alegerile *libere!* Poate! Ei au descins în Bocșa-montană, pentru a veni dimineața la Bocșa-română.

Intâmplarea mă duce în același compartiment cu o doamnă din familia baronilor Caragheorghevi. Alături un tinăr își înghițea liniștit prânzul.

Un domn cu ochelari tremură într'un colț. Discuția se angajează. — Tinărul cu cina, era un alegător. Venia din *Slavonia* din *Esseg* să dea un vot lui Weiss. Era foarte liber la vorbă și baroneasa foarte dispusă a făcut mult haz cu ironiile sale, pe care le îndreptă cu multă fineță asupra lui. — Domnul cu ochelari s'a dat ca procuror al Lugoșului.

Eu pentru a putea scobi ceva din acest ansamblu veniam iarăș pentru Weiss.

»Mai sunteți mulți, d-le?« — întreb eu pe slavon.

»Mai suntem, dar eu nu-i cunosc pe toți!«

»Ei, ce crezi, de reușita noastră?«

»Sunt sigur d-le, însă va trebui o luptă strașnică, nu mi-e teamă, că Weiss (discutam în nemțește) se va *înegrî* până mâne seară!«

»Numai să nu se *învinețească!*« grăi spirituala Doamnă și iarăși o cuprinse un râs nervos.

Ne apropiem de Bocșa-română. Doamna mă făcu atent să nu pierz stația. Imi iau rămas bun și dânsa îmi dori *bun succes*.

Știa de întorsătura, ce o luasem față de cei doi adversari ai mei, pentru că în Timișoara era la aceeași masă, când eu discutam alegerea c'un avocat.

In Bocșa-română.

Era ceasul 12 noaptea când m'am coborât din tren. Frig și întunec. Vr'o zece jandarmi au năvălit din odaia de așteptare într'u întimpinarea oaspeților electorali. Eram singur. Neputând răsbî neobservat, îi întreb încătrău e satul, spre a-mi face de vorbă!

Drept răspuns m'au luat la întrebări: »Ce cauți aici? De unde vii? Pentru ce? Nu știi că nu-i iertat?« La toate acestea răspundeam cu dreptul ce-l aveam ca reprezentant al »Tribunei«. Am fost condus într'un mod foarte afabil în mijlocul unei patrule de patru jandarmi cu sulile pe pușcă la locul de gardă, unde îi se anunța cazul comandantului, pe vreme, ce eu rămăsesem într'o încăpere, unde zăcea întinsă pe pământ *rezerva*, compusă din vr'o două-zeci de somnambuli, cari sub impresia zilei de mâne să suciau într'un somn agitat și neliniștit, borbosând fracturi neînțelese de... înjurături.

»Am adus un domn!« (uri ember) asta a fost cartea mea de vizită cu care m'a anunțat șeful patrului.

— Foarte bine ați făcut — răspunse comandantul și mă pofti înăuntru, cu zimbetul unui om mulțumit de-o reușită bună, cu mulțumirea lupului flământ, când dă peste o oaie rătăcită.

După mai multe întrebări la care îi răspundeam, într'o unguerească, cât o puteam scâlcia mai mult, dl *strajameșter*, mă invită, să ocup loc și-mi declară, că sunt deținut, iar a doua zi de dimineață voi fi trimis la solgăbirăiatul din Bocșa-montană. Am protestat în contra acestei decisiuni ridicole, lipsită cu totul de ori-ce formă legală, dar

practicată cu toate acestea foarte des și în mod cât să poate de abusiv mai ales în asemenea împrejurări de *paznicii liniștei publice* și l'am făcut atent pe *amabilul sergent-major*, că nu e în drept să dispună singur asupra libertății individuale a ori cui ar fi, din moment ce sunt în localitate autorități superioare, cari cu puterea dictatorială, care au primit-o dela eselența sa ministrul de interne Andrassy, îmi pot ridica imediat furci înaintea baracei de vot, asigurându-și astfel primul bulgăr de bronz al eternizării, iar poporului român băgându-i frica în rărunchi, când își vede fiul acățat! La opunerile mele s'a decis, să întrebe telefonic la Bocșa, ce e de făcut. După o oră mi-se comunică, că sunt liber, cu condiția de a-mi da cuvântul, că nu voi agita. N'am dat nici un cuvânt, ci am plecat în *plăcuta* societate a patru jandarmi cari m'ai condus la domiciliu. Unde? Căci nu știam nici eu un locaș, ori care ar fi! La popa! Aici s'au opus cei patru conducători și după voia lor m'am încuartirat la biroul nostru de alegere în casele fruntașului de aci Dl Morariu, unde am găsit și pe Doctorul Braniște candidatul nostru.

Reprezentanții presei streine.

E ceasul 7 dimineața. Sunt fericit, că pot găsi aici reprezentanți ai presei streine D-nii *Benedetto de Luca*—*Corriere della Sera*—dl *Dr. Konrad Rumpf* — *Deutsche Zeitung* — *Presidentul Clubului-Presei din Viena Hans Puchstein* — *Berliner Deutsche Zeitung*, *Leipziger Neuste Nachrichten*, *Schlesische Zeitung* și *Deutsches Volksblatt* din Viena, — *Johann Auerith* — *Reichspost* Viena și *Kölnische Volkszeitung* din Colonia.

Pe fața lor era zugrăvită o sufletească mulțumire, că li-s'a dat ocazia de a asista pentru prima oară la o alegere din Ungaria, care nu poate fi nici-odată descrisă în mod sincer, ci schițarea ei e influențată la guvernamentali de tendințe pacinice și liberale iar presa din opoziție trece multe momente sub tăcere, din cauza des repetatelor procese de agitație.

plăcute, atât pentru autor cât și pentru cetitori. Pentru autor căci se expune să comită greșeli grosolane de expunere și apreciere, pentru care firește e apoi judecat de cunoscători cu toată asprimea cuvenită, — și pentru cetitori deoarece sunt hrăniți cu idei învechite, false, sau chiar de-adreptul dăunătoare dezvoltării lor sufletești intime ori sociale.

Sunt însă cazuri, când pentru o anume epocă ori o anume direcție de activitate omenească, privită istoric, nu sunt încă lucrări definitive, de total, vrednice de folosit cu toată încrederea pentru o lucrare de popularizare. Și de asemenea nici lucrările speciale nu sunt încă destule, pentru ca un *popularizator cult* în materia sa, să se poată dispensa de lucrarea de sintetizare a cercetărilor speciale cuvenită de drept unui istoric, unui *specialist*. — În acest caz credem că popularizatorul n'are a se amesteca în acel domeniu încă nedeplin exploatat de știință și e dator să aștepte. Căci a face el treabă de istoric, fără întreaga pregătire și conștiințiositate a istoricului, înseamnă a păgubi și știința și, în genere, cultura neamului său.

Și cu acestea, mă opresc asupra ultimului, dar din nenorocire foarte răspânditului, caz de popularizare, la noi.

Acest caz decurge din neînțelegerea, ori mai de grabă înțelegerea falsă, a noțiunii de popularizator. Acesta nu trebuie anume să fie decât un tâlcuitor pe înțelesul tuturor a rezultatelor la care au ajuns învățații în cutare domeniu al științei. Fiind un tâlcuitor, principala lui datorie e de-a fi credincios originalului, — adică de a nu-l preface după voia lui și a-l împodobi cu lucruri

ce nu-i aparțin. Intocmai ca traducătorul unei opere literare, popularizatorul trebuie pe de-o parte să fie conștiințios în redare, iar pe de alta să păstreze cât mai multă din frumuseța originalului. Ca și o traducere literară reușită, tot așa o popularizare pricepută a unei opere de știință poate crea autorului »*tâlcuirei științifice*« un nume vrednic de cinste în istoria culturii unui neam. Totul e ca popularizatorul să știe alege »originalele«.

La noi mulți popularizatori sunt nemodești. Ei vor nu numai să răspândească în publicul mare ideile cutărui ori cutăror învățați, ci vor să facă în aceeași vreme și o operă originală, exprimându-și și propriile lor idei, — fie în alegerea, fie în prezentarea materialului. Astfel că deși pentru un subiect dat sunt și lucrări de total, excelente și monografii din bielsug, pentru ca chestiunea, cel puțin față de starea actuală a isvoarelor, să fie definitiv dezlegată, — popularizatorul nu crede că-i de demnitatea lui să arete și mulțimei celei mari, unde s'a ajuns *de către învățați* în direcția respectivă, ci scrie *ce crede el* că-i în adevăr dezlegat și spre a fi și mai original expune subiectul său după mai mulți autori, unii vechi, cu păreri rămase în urmă și alții noi cu păreri înaintate, pe care el îi împacă și le amalgamează așa că ori ce om cu scaun la cap nu mai poate pricepe nimic din cartea popularizatorului... »original«.

Sau sunt și alte cazuri. Unii popularizatori sunt pur și simplu leneși. Atunci ei iau prima carte ce le cade în mână și... o popularizează. Cu chipul acesta publicul mare ia ca noutăți păreri și rezultate științifice de acum 50 de ani. Alți popularizatori sunt ignoranți: de unde se știe ei

care e cea mai bună carte dela care trebuie să plece? Pun și ei mâna pe una, la întâmplare, ori pe una de care s'a vorbit mult, ori întrebă pe un prieten ceva mai specialist și fără multă zăbavă se apucă de treabă. Cum ei înșii sunt foarte puțin umblați pe acel teren se entuziasmează pentru cine știe ce vechitură ori rătăcire științifică și cu numeroase floricele de stil o prezintă, bucuroși de ispravă, publicului...

Pentru a fi complet, trebuie însă să mai citez un caz de »popularizare«. Har Domnului, acum a devenit mai rar și poate, cu o leacă de asprime a criticii, vom scăpa și mai mult de el. (Ca să dispară e mai greu, și se va vedea de ce).

Anume se știe că e un instrument pe care îl au în comun croitorii și cu redactorii de gazete: foarfecile. Apoi se știe că e un material pe care îl au în comun redactorii și cizmarii, legătorii de cărți și alți meseriași, — cleiul. Cu ajutorul acestor mijloace de lucru, devin însă *autori* nu numai redactorii de gazete, ci și diferite persoane cu ambițiuni științifice, tineri cu instincte universitare, — ori chiar diferiți »mari învățați« devin încă și mai mari...

Firește pe vremea când forfecatul, — care mai are încă două nume: unul de salon, *utilizatul*, — celalalt de judecătorie, *plagiatul*, — era în floare, popularizatorii și-au avut și ei reprezentanți de frunte în această specialitate. În special o anume »popularizare« înfloarește încă până în ziua de azi, și cu toate silințele de a o dezrădăcina, nu e de loc dispusă să se ofilească și să se usuce. E popularizarea pentru poporul cel ușuratec și gălăgios al copiilor de școală, care nu se sinchisește de fel de valoarea morală ori știin-

Din nenorocire însă icoana alegerii dela Bocșa e unică în felul ei și cu desăvârșire compromițătoare intereselor noastre.

Nici una din alegerile noastre n'a prezentat atâta desinteres și atâta lipsă de entuziasm din partea celor chemați, cu toate, că lupta, pe care noi trebuia să o desfășurăm, trebuia să fie cu mult mai mare, ca în trecut, din moment, ce incontestabil aveam în față-ne un dușman puternic, stăpân pe forța publică și fără cruțare de jertfe bănești, care era singurul lui mijloc de a caparare a alegătorilor într'un cerc cu 99 de procente de elemente străine de neam un-guresc.

Am avut o surpriză tristă, neplăcută chiar când, din întreg cordonul de deputați naționaliști români, nu găsim decât pe bătrânul, dar neobositul C. Brediceanu, cu vecinica lui pornire de îmbărbătare, dar pe fața căruia încă de dimineață se putea cunoaște desamăgirea și desnădejdea.

Unde ne erau sfătuitorii noștri și mai ales de ce grupul ales de Lugojeni nu s'a împărțit pe sate cu două trei zile înainte, ci s'a mulțumit, să își facă apariția ca simplii asistenți??

Aceeași întrebare și-a pus-o și presa străină, care n'avea pentru noi alte reproșuri, decât nevinovate scuturări din umeri, semnificație destul de vădită, pentru cei, ce vreau s'o înțeleagă.

Dar despre nepăsarea noastră condamna-bilă vorbim în articol de frunte.

Icoana alegerii.

Bocșa română este o localitate românească curată cu vr'o trei mii de locuitori, români gr.-ort. Au o singură biserică frumoasă actualmente cu doi preoți și o parohie vacantă. O stradă principală mai lungă grupează pe o parte și pe alta zidiri frumoase de peatră. Colo și colo câte-un edificiu domnesc, ori de oameni cu stare, dă acestei comune un aspect de orașel în formațiune.

În mijloc pe un teren destul de larg e așezată prăvălia nelipsitului ovreu, în care ticălosul se răsfăță îmbuibat de ban românesc, iar când să-i arate puțină recunoștință aceluia, ce-i dă din belșug hrana de toate zilele, trece în tabăra dușmană. Cum vă răbdă inima iubiți frați bocșeneni,

să-i mai călcați pentr'un chibrit numai bolta acestui spurcat. Cum îl mai răbdați în mijlocul vostru? Mijlocul comunei e tăiat de o linie îngustă a Societății de cai ferate de stat austro-ungare lângă care puternicii zilei au construit o baracă de lemn cu trei despărțăminte, care formau localul de vot. Aceasta prevedere a folosit mult contrariilor, cari comandau trenurile cu forțe electorale după plasul lor și ori de câte ori se simțea lipsa.

Încă dela orele patru dimineața gendarmeria era pusă în picioare și postată la toate intrările.

Patrile de câte un pluton de gendarmi urmați de călărime cutreerău satul în cruciș și în curmeziș.

La ora șapte dimineața li-s'a permis intrarea alegătorilor români. Din toate părțile inundau bravii români cu cojocul lor alb și cu clăbățul alb de oaie, pe cap, iar în picioare cu opinci cu ciocul turtit și ciorapii roșii de lână până la genunchi și alergau la biuroul nostru, să dea bună-gimineața și să-i strige un să trăiască, candidatul lor. Femeile bocșenene și fetele frumoase cu ochi mari și negrii aproape fără excepție, cu sănătatea răzbită în obrazul roșu și curat, dau comunei o splendoare, obicinuită numai la sărbători mari.

Câteva coruri de țărani bănățeni se grupaseră parte în curtea biuroului nostru parte la ferestrele din stradă pentru a intona »Cântecul nostru« o compoziție ocazională adresată candidatului Braniște.

Pe ora nouă eră fixat începutul votării.

La aceasta oră grupuri întregi de gendarmi în frunte cu un maior și mai mulți oficeri inferiori au ocupat localul de vot.

O agitație colosală e în partidul adversarilor, când la deschiderea secțiunilor sosește primul tren cu vr'o opt vagoane de alegători guvernamentali sub conducerea mai multor indivizi cu înfățișarea obscură și în sunetele sălbatice de fanfară.

Printre costumele murdare și unse de lucrători de fabrică prepondera albeața hainelor românești, care ascundea sufletele prihănite de emoțiune și lașe ale trădătorilor neamului.

O icoană jalnică ne da amestecul printre acești pierduți ai neamului barba câte unui popă, român, bată-l amarul, care înzadar căuta să-și ascundă nasturii vestei — uniforme deși, și încheiați până sus, apoi figurile palide și umilite ale cătorva dascăli români, în mâna cărora încredințăm educația și dezvoltarea sentimentului național și moral al fiilor noștri.

Aceste brute înaintau cu pași nesiguri și cu privirea pierdută, ca și când pământul, n'ar putea să reziste greutateii lor păcătoase, inconștii, fără

viață, păreau niște vite târâte de ștreang la obor, măguliți în șfiala lor de zimbetul, ce li-l aruncă pentru un moment numai, o ceată de tulipaniști postafi la intrarea secțiunilor și încurajați de bătaia pe umeri, cu care-i împingeau mai mult la iesle, cum a-i bate o vită pe spate, când ieși mulțumită de ea. Astăzi de sigur, că prietenii de ieri nu le mai răspund la salut, ci se uită cu coada ochiului, ca la ori ce ființe, indiferente.

Mai la vale vom arăta cu numele pe acești trădători ai neamului, ca să-i cunoască toată suflarea românească, să se ferească de ei, ca de niște rău făcători, căci dacă aceste ființe murdare și ticăloase, pentru care nu găsim epitefe de batjocură și desconsiderare — au fost în stare să-și vândă conștiința pentru vr'o câteva coroane, nu se vor sfii, de a-și ilustra întreaga lor viață cu fapte dăunătoare dezvoltării culturale și naționale ale aceluia, cari zac sub conducerea lor, ci îndemnați de râvna de parale, vor căuta să nimicească existența nepătată a poporenilor lor.

Recomandăm atenție îndeosebi organelor noastre superioare bisericesti, și insistăm să ia sub păstorească ocrotire, poporul rălăcit, tras în cursă de niște infami și nemernici, cari preferă funcției cinstite de preot și învățător, pe aceea de călău ordinar al intereselor noastre naționale.

Trădătorii neamului.

Iată numele acestor rălăciți:

Popa Stoian din Valeapai, care s'a îmbrăcat țărănește, pentru a nu fi cunoscut.

Un țăran l-a văzut în secția I la vot și i-a strigat: »Cie cunosc părinție, baș că esci cu clăbățoni pe urechi, ț-o plăci al dje sus după fațele tiele!« L-a tradat barba roșie pe acest luda.

Dascălul Crăiniceanu din Valeapai. Acești doi au trecut la dușman întregă comuna.

Popa din Dulău, Nistor Damșa, ne-a tradat de asemenea trecând cu întreg poporul în tabăra inamică, căci de el singur nu era nici o pagubă.

Învățătorul Popovici din Barbosa, de asemenea.

Popa Căltun din Valea-mare, s'a dat și el necuratului, de el să aibă parte! Nici de acest nenorocit nu era nici o pagubă, dacă ne lăsă sătenii pe partea noastră și cu cugetul curat.

Popa Aldan din Vermeș, încă ne-a tradat. Rușine lor! Rușine și blăstăm acestor vânduți pe care-i ștergem din cartea neamului.

Considerăm, ca trădători și pe cei absenți dela luptă, pentru că tăcerea încă e o afirmare și suntem convinși, că această tăcere li-a fost gras plătită. Turma sosită fără păstor a intrat direct în tabăra dușmană.

țifică a manualelor sale, ci cu aceeași sirguință le buchizește pe de-a rostul, ori le împodobește cu chipuri șugubețe, sau chiar le rupe, pe toate deopotrivă.

Și acum, întorcându-ne la cealaltă popularizare, pentru copiii bătrâni, cari n'au avut noroc să învețe mai mult când erau de vârsta școlii, — rezumăm, ca încheiere, punctul de vedere din care am făcut observările de mai sus:

O carte de popularizare trebuie să aibă cu atât mai mare grijă de adevărurile științifice pe care le răspândește, cu cât înrăturirea avută de ea în formarea ideilor »opiniei publice« a unui neam e nemăsurat mai mare decât aceea a unei cărți de erudiție, accesibilă numai unui public de specialiști.

CORBEIU.

PARTEA II.

Narațiune de Ioan Slavici.
(Urmare).

VI. Cine poate.

»Zum Teuffel! — răspunse baronul. Asta el n'are s'o facă! E om încăpăținat!

»Voi stărui eu, voi stărui cu tot din adinsul, — urmă doamna Fireanu. Scrieți, vă rog, încă câteva vorbe, — stărui dânsa în ton cu totul intim. »Dacă — și — dacă, și dacă tot ar fi bine să se suprimă procesul. Ar fi deplină mulțumirea domnișoarei Mili!«

»Ei bine! — zise el, ca să scape, — am s'o scriu și asta, dar apoi s'a sfârșit!«

Doamna Fireanu — își luă biletul, făcând al cincilea compliment și se depărta cu capul ridicat.

»Acum să stăm noi amândoi de vorbă, domnule președinte! — își zise ea coborând cu sălături ușurele scările.

»Smirna are să stee în fața mea întrebându-se 'n gândul lui »Cine oare? — cine poate să fie femeia aceasta, pentru care stăruie și baronul, și baronesa!« — și am să-i zic — și am să-i zic, — își zicea dânsa mergând spre tribunal cu capul mereu ridicat.

Toemai așa nu s'au petrecut însă lucrurile.

Președintele, un calvin cu ceafa groasă de pe la Solnoc, om scurt și cam gros, cu barba tunsă și cu mustața lungă, dar nerăsucită, citind cele două bilete, își dete numai decât seamă, de ce e vorba, și zise 'n gândul lui, că baronesa e o găscă, iar boierul ei un puiu de urs, care se lasă să fie purtat de nas, dar nu se supără și o pofti pe dna Fireanu să între primind-o cum ar fi primit și pe baronesa ea însa-și, — foarte politicos, dar fără-ca să se ridice de pe scaun.

»Vă rog, Doamnă, să fiți cu răbdare, îi zise arătându-i un scaun dela colțul de lângă ușă, apoi însărcinată pe un cancelist să poftescă pe dl Hausner și își căută mai departe de treabă.

Doamna Fireanu simțea, că aici tot n'o să meargă lucrurile cum își închipuia dînsa și stetea ca pe spini în colțul ei. Trecea timpul, trecea, și dl Hausner nu mai venea, iar președintele, deși cetise cele două bilete, n'auzia, nu vedea — par'că ea nici n'ar fi de față.

A venit, în sfârșit, dl Hausner, dar nu la dînsa.

»Cum stăm cu afacerea dela Plopiș, — îl întrebă președintele!«

»Instrucțiunea se urmează, — răspunse judecătorul. —

»Mie mi-se pare însă, că înaintează prea încet, — grăi președintele, — și că amestecați în ea prea multe lucruri, care nu stau în legătură cu afacerea.

»Da, e un lucru complicat, — întimpină judecătorul. —

Președintele îi arată biletul baronului.

Dl Hausner înțelese numai decât, că baronului i-se făcuse raport numai după prima înfățișare a lui Corbeiu.

»Baronul greșește, — grăi dînsul: — Corbeiu nu face nici o reclamațiune, nu ridică nici o pretenșiune și subscrie procesele verbale!«

»Dacă e așa, — răspunse președintele, — baronul nu greșește, ci are dreptate: procesul nu mai are nici un interes!«

Cu așa ceva nu se putea împăca dl Hausner, care ținea să-și câștige merite, spriginitori și titluri pentru înaintare.

»Dar sunt, Domnule Președinte, — întimpină el, — fapte ce au să fie urmărite din oficiu.

»Aș! — răspunse președintele. — Totul e o simplă intrigă de cârciumă! — Când o să înce-teze acest veștic amestec al autorităților politice în afacerile justiției!«

»Dar, — întimpină iar Hausner arătând biletul, — tocmai acesta e un asemenea amestec!«

»Nu domnule, — grăi președintele rîzînd, — acesta e un amestec de fuste, pe care-l lași nebăgat în seamă, dacă n'are rațiune. Avem să mântuim odată — nu pentru că baronul cere, ci pentru-că el are dreptate. Sunt alții, care vor să facă dintr'un lucru de nimic o afacere sensațională. Justiția n'are însă să-i clasifice pe oameni.

Aceste fețe bisericesti, cari cred, că vor rămâne

cinstite prin faptul, că au întins Necuratului mâna pela spate sunt:

Popa Bombescu din Ternova popa din Derzești, din Surduc cel din Izgar și cel din Iersig, ale căror nume nu le cunoaștem și nici nu dorim să le știm!

Astfel interesele unui întreg neam de oameni sunt știrbite de ușurătatea câtorva secături, astfel fraților, truda noastră de secole, de a ne afirma ca națiune cu drepturi, a căror practicare e legitimată de sângele strămoșilor noștri, ce a curs valuri, pentru păstrarea pământului ce-l avem, truda aceasta zic, ne-o slăbește un grup rătăcit de inconștienți, după cum ne slăbește puterea noastră activă, susținută cu atâta bărbăție și abnegațiune de bravii noștri deputați în sfatul țării!

Serviciul telegrafo-poștal.

Acest serviciu imediat după începerea votărei a fost asaltat cu lungi telegrame schișând amănunțit întreaga situație, de reprezentanții presei streine. S'a telegrafiat ziarelor din Viena și București.

Ziarului nostru îi depeșez următoarele la 9 ore de dimineață:

Situația noastră prezintă șanse bune. Alegătorii români sosesc mereu. În tabera dușmană 7 deputați guvernamentali între cari și cunoscutul Burdia. Dintre naționaliști prezent numai Brediceanu.

Aceasta telegramă prezentată la 9 ore dimineața a fost primită la Arad la 4 ore p. m. va să zică după șapte ceasuri. Aceeași soartă a avut-o telegrama »Universului« din București, care la ora 1 p. m. zăcea neatinsă pe masa din oficiu.

Intr'adevăr, că față de deosebita amabilitate... politică a celor trei funcționare, nu puteam să cerem în mod brusc executarea datorinței lor, mai ales, când trimiterea depeșilor se silabiza prin telefon la stația telegrafică Verșet ori Bocșa-montană și mai ales, când interesele lor erau favorizate intereselor noastre. E așa de natural ca telegrama noastră, care deși era prezentată întâi, să ajungă la numerotație a 47-a, deci după un teanc întreg de oficioase.

Telefonul fiind ocupat prin transmiterea depeșilor încă nu-l puteam folosi atunci, când aveam nevoie de dânsul. Poșta încă nu aveam la dispoziție decât seara la patru, așa încât nedumerirea noastră la redacție era cât se poate de mare. La orele trei am putut comunica telefonic cu Aradul,

nici după serviciile, nici după greutățile, pe care le fac administrațiunii politice. D-ta vezi biletul: Șeful administrațiunii zice, că nu are procesul nici o importanță politică, încetează ori-și-ce discuțiune. Nu are și nu poate avea.

»Dar s'a pus foc, — stăruie Hausner.

»Ei bine, — răspunse iar președintele cam e-nervat. — Eu nu sunt influențat de acest bilet și nu voesc să influențez instrucțiunea. Dacă s'a pus foc, urmați-l pe vinovat, dovediți-l și-și va primi pedeapsa, dar mărginiți-vă la atât, terminați odată instrucțiunea, nu amestecați în ea lucruri străine de ea, nu întindeți mereu o peie de guzgan, ca să faceți zece perechi de mânuși din ea.

Toate aceste se vorbiseră, ce-i drept, ceva mai încet, dar așa, că putea să le audă și doamna Fireanu, care era osândită să tacă 'n colțul ei.

Bine pregătită, cum era, ea se mișcă 'ntr'una ca cloșca 'n ciubăr, gata 'n fiecare clipă să salte și să isbucnească.

»Da, Domnule Președinte! — strigă ea în cele din urmă. — Aveți toată dreptatea: să-l osândească pe Cărcioc, dar să se sfirșească odată.

Președintele se 'ntoarse spre ea.

»Vă rog, Doamnă, — îi zise, să aveți răbdare. — Părerile D-voastre, ori-și-cât de juste ar fi ele, sunt indiferente. — Dorința noastră e să puteți simți cât mai curînd efectele bunăvoînței, de care v'au învrednicit Domnul Baron și Doamna Baronesă, dar justiția trebuie să-și urmeze cursul ei regulat. Puteți să fiți liniștită: se va face dreptate, numai dreptate, și aceasta cât mai curînd.

Grăind aceste, el se pleacă puțin, drept semn invederat, că dînsa poate să iasă pe undea intrat.

Cum? — să plece ea? — așa fără să fi spus ce are pe inimă? — Așa ceva nu i-se mai întâmplase.

A plecat cu toate aceste, ba ieșind, s'a mai și uitat înapoi par'c'ar fi voit să zică: »Ce om — ce om!«

arătând situația generală de până atunci, iar cu posta am putut espedia două scrisori.

Gruparea alegătorilor.

Alegătorii români plecau dela biroul nostru, cam vr'o două sute de pași distanță până la localul de vot, conduși de câte-un fruntaș, comună după comună, indicată cu numele pe o tăbliță de lemn ținută într'un vârf de băț.

Strigăte de »să trăiască Braniște« izbucneau din piepturile lor pe întreg parcursul. La înapoiere li-se făceau ovațiuni de întreaga asistență, iar candidatul Braniște le mulțumea în cuvinte călduroase...

Această mișcare s'a continuat până seara la ceasurile opt, fără nici un conflict, în pace și cu multă liniște.

Situația.

Situația voturilor n'am putut-o afla nici odată în mod precis, nouă fiindu-ne interzisă intrarea în localul de vot. Comunicările aranjorilor erau totdeauna necomplete și diferau măturisirile lor în același moment. Tot ce am putut spicui a fost, că până la ora 12 eram în majoritate la 2 secțiuni și în minoritate la a treia, prezentam însă 43 de voturi în plus.

După ora 12 situația s'a declarat pierdută și moralul alegătorilor noștri zdruncinat.

De aci în colo am fost în continuu în pierdere care s'a urcat până la 800 de voturi, anunțând astfel un desastru sigur.

Reprezentanții presei am vizitat cu învoirea președintelui comisiei Sussici și sub conducerea unui adversar, lagărul contrarilor. Ne-au primit cu multă răceală, iar la plecare ni s'a pus la dispoziție un vagon separat pe când în urmă-ne buzbuiu strigăte ironice: Să nu se zică, că statul ungar e barbar. — Intr'adevăr, că n'am văzut nimic.

Presă străină a influențat mult spiritele. A făcut bună impresie alegătorilor noștri, cari îi salutau pretutindeni, pe când în partidul contrar erau priviți cu multă neîncredere și răceală. Putem zice cu drept că ei au îmblânzit întru câțiva barbaria gendarmilor și le-au liniștit baionetele atât de agitate în împrejurări unde ochii străinilor nu erau îndreptați asupra procedurii lor liberal.

Căderea lui Braniște.

Pe la oarele 8 fiind sigur de nereușită am telefonat știrea la Arad, arătând înfrângerea sferită de candidatul nostru cu circa 500 de voturi.

Aceasta situație s'a schimbat la închiderea votării cu 26 de voturi în defavorul nostru, Julian Weisz întrunind 1634 de voturi, iar dr. Braniște numai 1108.

Când s'a anunțat rezultatul la ora 9¼ masa mercenarilor electorali postați înadîns, înaintea baracei au izbucnit în strigăte de »Éljen Weisz« (cum sună de urît espresia asta, cosmopolită) strigăte gras plătite de guvern, care-și bagă fără milă mâna până în cot în buzunarele noastre, ale contribuabililor.

Impresia în poporul nostru.

Poporul e foarte deprimat. Te apucă jalea, când vezi ce influență deprimătoare a avut aceasta nereușită asupra sufletului lui curat. »Alta ni era nădejdea«, zic ei, »dar bun e Dumnezeu«.

Drul Braniște declară în fața gazetarilor, că această cădere i-a cauzat o mare durere sufletească, nu pentru sine personal, dar pentru cauza noastră și pentru nevoile poporului acestuia care cu toate cele 80 de procente majoritate în cerc n'a putut să-și vază visul cu ochii.

Preoți cu dragoste de neam și cu inima caldă românească vin și-și iau rămas bun dela candidatul lor pe care l-au sprijinit cu atâta căldură, și blastamă pe depravații neamului cari și-au vândut conștiința pe bani.

Rezultatul e cât se poate de demoralizător dat fiind, că de data asta nu s'a pierdut numai majoritatea contrarului, ci și câștigul avut în trecut.

Incheere.

S'a cheltuit pentru mandatul ovreului suma de cel puțin 300 de mii (scrie treisute de mii de coroane, informație stabilită de cercuri competente) și acești bani ni-se pun în spatele noastre. Cu banul nostru plătim oardele barbare de elemente a căror obârșie nu se cunoaște, cari au renunțat de mult la înclinarea pentru o naționalitate, din sufletul cărora a dispărut de mult iubi-

rea de neam și a înlocuit-o pofta scârboasă de parale, nește slovaci și boemi rătăciți, înconștii, cari pentru câțiva bani, se transformă în bestie dacă e necesitate.

E oare procedeu liberal faptul, că guvernul își recrutează în modul acesta ori câți alegători voiește, din oameni fără căpătâi, cari n'au plătit în viața lor dare, pentru a avea dreptul de vot, cerșetori mascați ca chelneri la câteva birturi, lucrători de fabrică mai ales aceștia, cari nu știu unde s'au născut și ce rost au pe suprafața pământului, ființe depravate împinse de avalma înaintea comisiei, orbi duși de mână și siliți să rostească sarbădul cuvânt »Weisz«, care pentru ei n'avea, nici o semnificare, nici un înțeles, era o enigmă!

Și aceasta masă brută a opus-o guvernul bravelui popor bănățan, care de secol își împlineste cu sfințenie datoria de cetățean față de statul acesta vitreg nouă sub toate raporturile.

Liniște.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 16 Februarie.

E liniște — după furtună. Mai ieri, întreaga dietă par'că avea o singură atenție — chiar și în cursul vorbirilor — năzdrăvăniile lui Lengyel Zoltán. Chestia paușalelor pasionă pe toți, deputați și ministri, făcându-se deosebite declarații înainte și după ordinea zilei. Se observă o răceală neobișnuită între reprezentanții țării și reprezentanții presei, care amenință să isbucnească în conflict — pe culoare. Șeful poporalilor Rakovszky are o deosebită plăcere a se hărțui cu ziaristii. Bănuielile lui, aruncate ușuratic în fața gazetarilor, stârniră furtună generală care se desfăcu repede în cercuri mai mici, și focul discuțiilor p'aci să nu se potolească cu pace. Astăzi e liniște deplină. Declarațiile pe deasupra mânei și pe sub mână ale ministrilor Wekerle și Kossuth, și-au avut efectul.

Cuvântările deputaților sunt cât se poate de șterse. Mici îndrăzneli de critică, din când în când, terminate însă de necondiționată supunere, mai fac nițică zarvă. O caracteristică: aproape toți oratorii se acață de prilejul proiectului dela ordinea zilei pentru a năvăli asupra tendințelor socialiste, cari o să-și piardă acuși tot ascuțișul, fiindcă actualul parlament îi realizează toate principiile bune, rînd pe rînd.

Pe sfârșitul ședinței însă se așteaptă un scandal frumușel. Szmrecsányi și Szkicsák, zice-se, își vor arunca grele acuze reciproce de agitație neiertată prin slovacime.

Amănuntele ședinței de azi, sunt de altmintrelea următoarele:

Ședința se deschide la orele 10 și 10 m.

Președinte Návay Lajos. Prezenți, ministrii Kossuth, Apponyi, Josipovich.

Deputații naționaliști: Dr. Aurel Novac.

La ordinea zilei proiectul de lege asupra asigurării muncitorilor în caz de nenorocire.

Se anunță interpelația lui G. Szmrecsányi către ministrul de interne, despre agitația presei slovace. Se trece și peste celelalte formalități. La ordinea zilei:

Szabó Kálmán: (kossuthist) Are câteva excepții, dar, după câteva cuvinte, primește proiectul. Asemenea și **Csitári Béla**, care, ca toți ai săi, accentuează încrederea sa în bunele intenții ale guvernului, și-i gata să primească orice și oricum.

Földes Béla: (kossuthist). Profesorul universitar vorbește cu aparat științific, dar fără efect. Nu cred că-i tocmai perfect proiectul, însă față de legile din trecut un hotărât progres. Din frazele lui împotriva socialdemocrației se desprinde: socialiștii nu sunt internaționali ci antinaționali, dușmani propriilor naționalități... Primește proiectul.

cinstite prin faptul, că au întins Necuratului mâna pela spate sunt:

Popa Bombescu din Ternova popa din Derzești, din Surduc cel din Izgar și cel din Iersig, ale căror nume nu le cunoaștem și nici nu dorim să le știm!

Astfel interesele unui întreg neam de oameni sunt știrbite de ușurătatea câtorva secături, astfel fraților, truda noastră de secole, de a ne afirma ca națiune cu drepturi, a căror practicare e legitimată de sângele strămoșilor noștri, ce a curs valuri, pentru păstrarea pământului ce-l avem, truda aceasta zic, ne-o slăbește un grup rătăcit de inconștienți, după cum ne slăbește puterea noastră activă, susținută cu atâta bărbăție și abnegațiune de bravii noștri deputați în statul țării!

Serviciul telegrafo-poștal.

Acest serviciu imediat după începerea votărei a fost asaltat cu lungi telegrame schițând amănunțit întreaga situație, de reprezentanții presei streine. S'a telegrafiat ziarelor din Viena și București.

Ziarului nostru îi depeșez următoarele la 9 ore de dimineață:

Situația noastră prezintă șanse bune. Alegătorii români sosesc mereu. În tabera dușmană 7 deputați guvernamentali între cari și cunoscutul Burdia. Dintre naționaliști prezent numai Brediceanu.

Aceasta telegramă prezentată la 9 ore dimineața a fost primită la Arad la 4 ore p. m. va să zică după șapte ceasuri. Aceeași soartă a avut-o telegrama »Universului« din București, care la ora 1 p. m. zăcea neatinsă pe masa din oficiu.

Intr'adevăr, că față de deosebita amabilitate... politică a celor trei funcționare, nu puteam să cerem în mod brusc executarea datorinței lor, mai ales, când trimiterea depeșilor se silabiza prin telefon la stația telegrafică Verșeț ori Bocșa-montană și mai ales, când interesele lor erau favorizate intereselor noastre. E așa de natural ca telegrama noastră, care deși era prezentată întâi, să ajungă la numerotație a 47-a, deci după un teanc întreg de oficioase.

Telefonul fiind ocupat prin transmiterea depeșilor încă nu-l puteam folosi atunci, când aveam nevoie de dânsul. Poștă încă nu aveam la dispoziție decât seara la patru, așa încât nedumerirea noastră la redacție era cât se poate de mare. La orele trei am putut comunica telefonic cu Aradul,

nici după serviciile, nici după greutățile, pe care le fac administrațiunii politice. D-ta vezi biletul: Șeful administrațiunii zice, că nu are procesul nici o importanță politică, încetează ori-și-ce discuțiune. Nu are și nu poate avea.

»Dar s'a pus foc, — stărui Hausner«.

»Ei bine, — răspunse iar președintele cam e-nervat. — Eu nu sunt influențat de acest bilet și nu voesc să influențez instrucțiunea. Dacă s'a pus foc, urmați-l pe vinovat, dovediți-l și-și va primi pedeapsa, dar mărginiți-vă la atât, terminați odată instrucțiunea, nu amestecați în ea lucruri străine de ea, nu întindeți mereu o pele de guzgan, ca să faceți zece perechi de mânuși din ea. Toate aceste se vorbiseră, ce-i drept, ceva mai încet, dar așa, că putea să le audă și doamna Fireanu, care era osândită să tacă 'n colțul ei.

Bine pregătită, cum era, ea se mișcă 'ntr'una ca cloșca 'n ciubăr, gata 'n fiecare clipă să salte și să isbucnească.

»Da, Doamne Președinte! — strigă ea în cele din urmă. — Aveți toată dreptatea: să-l osândească pe Cârcioc, dar să se sfârșească odată. Președintele se 'ntoarse spre ea.

»Vă rog, Doamnă, — îi zise, să aveți răbdare. — Părerile D-voastre, ori-și-cât de juste ar fi ele, sunt indiferente. — Dorința noastră e să puteți simți cât mai curînd efectele bunăvoînței, de care v'au învrednicit Domnul Baron și Doamna Baronesă, dar justiția trebuie să-și urmeze cursul ei regulat. Puteți să fiți liniștită: se va face dreptate, numai dreptate, și aceasta cât mai curînd«.

Grăind aceste, el se pleacă puțin, drept semn invederat, că dînsa poate să iasă pe undea intrat.

Cum? — să plece ea? — așa fără să fi spus ce are pe inimă? — Așa ceva nu i-se mai întâmplase.

A plecat cu toate aceste, ba ieșind, s'a mai și uitat înapoi par'c'ar fi voit să zică: »Ce om — ce om!«

arătând situația generală de până atunci, iar cu posta am putut espedia două scrisori.

Gruparea alegătorilor.

Alegătorii români plecau dela biroul nostru, cam vr'o două sute de pași distanță până la localul de vot, conduși de câte-un fruntaș, comună după comună, indicată cu numele pe o tăbliță de lemn ținută într'un vârf de băț.

Strigăte de »să trăiască Braniște« izbucneau din piepturile lor pe întreg parcursul. La înapoiere li-se făceau ovațiuni de întreaga asistență, iar candidatul Braniște le mulțumea în cuvinte călduroase...

Această mișcare s'a continuat până seara la ceasurile opt, fără nici un conflict, în pace și cu multă liniște.

Situația.

Situația voturilor n'am putut-o află nici odată în mod precis, nouă fiindu-ne interzisă intrarea în localul de vot. Comunicările aranșorilor erau totdeauna necomplete și diferau mărturisirile lor în același moment. Tot ce am putut spicui a fost, că până la ora 12 eram în majoritate la 2 secțiuni și în minoritate la a treia, prezentam însă 43 de voturi în plus.

După ora 12 situația s'a declarat pierdută și moralul alegătorilor noștri zdruncinat.

De aci în colo am fost în continuu în pierdere care s'a urcat până la 800 de voturi, anunțând astfel un desastru sigur.

Reprezentanții presei am vizitat cu învoirea președintelui comisiei Sussici și sub conducerea unui adversar, lagărul contrarilor. Ne-au primit cu multă răceală, iar la plecare ni s'a pus la dispoziție un vagon separat pe când în urmă-ne bucurau strigăte ironice: Să nu se zică, că statul ungar e barbar. — Intr'adevăr, că n'am văzut nimic.

Presă străină a influențat mult spiritele. A făcut bună impresie alegătorilor noștri, cari îi salutau pretutindeni, pe când în partidul contrar erau priviți cu multă neîncredere și răceală. Putem zice cu drept că ei au îmblânzit întru câva barbaria gendarmilor și le-au liniștit baionetele atât de agitate în împrejurări unde ochii străinilor nu erau îndreptați asupra procedurii lor liberal.

Căderea lui Braniște.

Pe la oarele 8 fiind sigur de nereușită am telefonat știrea la Arad, arătând înfrângerea suferită de candidatul nostru cu circa 500 de voturi.

Aceasta situație s'a schimbat la închiderea votării cu 26 de voturi în defavorul nostru, Julian Weisz întrunind 1634 de voturi, iar dr. Braniște numai 1108.

Când s'a anunțat rezultatul la ora 9¼ masa mercenarilor electorali postați înadins, înaintea baracei au izbucnit în strigăte de »Éljen Weisz« (cum sună de urît espresia asta, cosmopolită) strigăte gras plătite de guvern, care-și bagă fără milă mâna până în cot în buzunarele noastre, ale contribuabililor.

Impresia în poporul nostru.

Poporul e foarte deprimat. Te apucă jalea, când vezi ce influență deprimătoare a avut aceasta nereușită asupra sufletului lui curat. »Alta ni era nădejdea«, zic ei, »dar bun e Dumnezeu«.

Drul Braniște declară în fața gazetarilor, că această cădere i-a cauzat o mare durere sufletească, nu pentru sine personal, dar pentru cauza noastră și pentru nevoile poporului acestuia care cu toate cele 80 de procente majoritate în cerc n'a putut să-și vază visul cu ochii.

Preoți cu dragoste de neam și cu inima caldă românească vin și-și iau rămas bun dela candidatul lor pe care l-au sprijinit cu atâta căldură, și blastămă pe depravații neamului cari și-au vândut conștiința pe bani.

Rezultatul e cât se poate de demoralizător dat fiind, că de data asta nu s'a pierdut numai majoritatea contrarului, ci și câștigul avut în trecut.

Incheere.

S'a cheltuit pentru mandatul ovreului suma de cel puțin 300 de mii (scrie treisute de mii de coroane, informație stabilită de cercuri competente) și acești bani ni-se pun în spatele noastre. Cu banul nostru plătim oardele barbare de elemente a căror obârșie nu se cunoaște, cari au renunțat de mult la înclinarea pentru o naționalitate, din sufletul cărora a dispărut de mult iubi-

rea de neam și a înlocuit-o pofta scârboasă de parale, nește slovaci și boemi rătăciți, inconștii, cari pentru câțiva bani, se transformă în bestie dacă e necesitate.

E oare procedeu liberal faptul, că guvernul își recrutează în modul acesta ori câți alegători voiește, din oameni fără căpătâi, cari n'au plătit în viața lor dare, pentru a avea dreptul de vot, cerșetori mascați ca chelneri la câteva birturi, lucrători de fabrică mai ales aceștia, cari nu știu unde s'au născut și ce rost au pe suprafața pământului, ființe depravate împinse de avalma înaintea comisiei, orbi duși de mână și siliți să rostească sarbădul cuvânt »Weisz«, care pentru ei n'avea, nici o semnificare, nici un înțeles, era o enigmă!

Și aceasta masă brută a opus-o guvernul braului popor bânăfan, care de secol își împlinește cu sfințenie datoria de cetățean față de statul acesta vitreg nouă sub toate raporturile.

Liniște.

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Budapesta, 16 Februarie.

E liniște — după furtună. Mai ieri, întreaga dietă par'că avea o singură atenție — chiar și în cursul vorbirilor — năzdrăvăniile lui Lengyel Zoltán. Chestia paușalelor pasionă pe toți, deputați și ministri, făcându-se deosebite declarații înainte și după ordinea zilei. Se observă o răceală neobișnuită între reprezentanții țării și reprezentanții presei, care amenință să isbucnească în conflict — pe culoare. Șeful poporalilor Rakovszky are o deosebită plăcere a se hărțui cu zariștii. Bănuielile lui, aruncate ușuratic în fața gazetarilor, stârniră furtună generală care se desfăcu repede în cercuri mai mici, și focul discuțiilor p'aci să nu se potolească cu pace. Astăzi e liniște deplină. Declarațiile pe deasupra mânei și pe sub mână ale ministrilor Wekerle și Kossuth, și-au avut efectul.

Cuvântările deputaților sunt cât se poate de șterse. Mici îndrăzneli de critică, din când în când, terminate însă de necondiționată supunere, mai fac nițică zarvă. O caracteristică: aproape toți oratorii se acată de prilejul proiectului dela ordinea zilei pentru a năvăli asupra tendințelor socialiste, cari o să-și piardă acuși tot acuşul, fiindcă actualul parlament îi realizează toate principiile bune, rînd pe rînd.

Pe sfârșitul ședinței însă se așteaptă un scandal frumuseț. Szmrecsányi și Szkicsák, zice-se, își vor arunca grele acuze reciproce de agitație neiertată prin slovacime.

Amănuntele ședinței de azi, sunt de altmintrelea următoarele:

Ședința se deschide la orele 10 și 10 m.

Președinte Návay Lajos. Prezenți, ministrii Kossuth, Apponyi, Josipovich.

Deputații naționaliști: Dr. Aurel Novac.

La ordinea zilei proiectul de lege asupra asigurării muncitorilor în caz de nenorocire.

Se anunță interpelația lui G. Szmrecsányi către ministrul de interne, despre agitația presei slovace. Se trece și peste celelalte formalități. La ordinea zilei:

Szabó Kálmán: (kossuthist) Are câteva excepții, dar, după câteva cuvinte, primește proiectul. Asemenea și **Csitári Béla**, care, ca toți ai săi, accentuează încrederea sa în bunele intenții ale guvernului, și-i gata să primească orice și oricum.

Földes Béla: (kossuthist). Profesorul universitar vorbește cu aparat științific, dar fără efect. Nu cred că-i tocmai perfect proiectul, însă față de legile din trecut un hotărât progres. Din frazele lui împotriva socialdemocrației se desprinde: socialiștii nu sunt internaționali ci antinaționali, dușmani propriilor naționalități... Primește proiectul.

În aceeași zi, Lengyel Zoltán a publicat o nouă serie de acte, din care se vede că Kossuth a crezut de cuviință, să le arete numai pe cele ce s'au furat.

Din actele noi, mișelii noi. Aceste privesc însă pe guvernul actual și în primul rând pe puritanul Kossuth, care precum se vede a întrecut și pe drabanți. El a subvenționat ziarul »Egyetértés« cu 70.000 coroane. Celelalte liste conțin și ele tot astfel de mituiri în sume mai marj ori mai mici.

Partidul catolic indignat.

Joi seara, în clubul partidului catolic s'a discutat cu multă indignare și amărăciune, evenimentele cele mai nouă.

Deputații »populari« sunt departe de a privi lucrurile în felul în care le vede partidul kossuthist. Vice-președintele partidului, Rakovszky István s'a exprimat spunând, că nu se poate admite ca guvernul să respătească serviciile pur politice cu bani gata, cum a fost răsplătit Mèrey-Horváth Károly. S'a discutat într'un chip foarte agitat, felul cum guvernul dispune de bani publici fără a cere învoirea partidelor. Nimeni în partid nu a știut despre sutele de mii ce s'au dat ziarelor și unor persoane ca Horváth.

Sistemul acesta, ziceau mulți, trebuie părăsit. Greșala guvernului se complică și mai mult prin faptul, că el a ascuns lucrurile acestea în fața partidelor cari îl sprijinesc.

Conversația cu Hajdu.

Hajdu Frigyes, micul funcționar din minister, care a fost deținut pentru furtul actelor, a fost pus pe picior liber. Un redactor dela »Az Ujság« l-a cercetat la locuință, unde — spune ziaristul — l-a aflat îngropat în ziare, depeșe și adrese de felicitare.

— Am știut — a zis Hajdu — că trebuie să fiu eliberat. N'am făcut nici un rău, ceea-ce am făcut, am făcut în interesul patriei și a binelui public. Sunt gata a muri moarte de martir pentru convingerile mele. Când a fost numit actualul minister am exclamat — Doamne ajută! — de când așteaptă sârmana mea patrie după un guvern cinstit. Când am citit în foaia oficială autograful cu »Iubite Kossuth« mi-s'au umplut ochii de lacrimi. D'atunci însă au trecut multe luni... Toate s'au schimbat. Eu încă am desperat de noua stare de lucruri... În oficiul meu am văzut cum se varsă și se pradă averea națiunii. Era vorba de aproape un jumătate milion. Atunci m'am hotărât să-i dau lui Lengyel Zoltán, care servește cu peana, și cu atâta devotament patria, datele cari mi-au ajuns din întâmplare la mână. Ceea-ce am făcut, am firma convingere că este în folosul regelui și al patriei.

Să se ascundă mișeliile!

»Magyar Ujság«, organul lui Andrassy într'un articol de fond apelează la toți factorii vieții publice maghiare că mai bine să fie ascunse mișeliile, ce s'ar fi făcut decât destăinuindu-le să coboare morala vieții publice maghiare în fața străinătății, iar înlăuntru să stârneasce desbinări tocmai acum, când naționalitățile au dat năvală cu puteri unite asupra vechei constituții maghiare.

Tisza la Wekerle.

Tisza s'a prezentat eri înainte de amiază la Wekerle și spunând, că a auzit despre niște bănueli ce i-s'ar arunca de pe vremea, când era ministru-președinte i-a depus lui Wekerle pe masă 200 de mii cor. și l'a rugat, să lichideze pentru-că nu vrea să se

arunce nici umbră de bănuială asupra corectității lui, »B. Napló« zice că Wekerle s'ar fi simțit foarte zăpăcit și ar fi încercat a îndupleca pe Tisza să-și reprimească banii. Spunea, că dacă toți ministrii președinți de până acum ar judeca astfel, ar trebui el însuși, care a fost 3¹/₂ ani premier, apoi toți ceilalți dela Szapáry încoace, care poate n'ar avea de unde să aducă banii cei mulți — să-i restituie. Rezultatul convorbirilor, nu se știe.

Din străinătate.

In contra alcoolismului în Franța. Ministrul-președinte al Franței, Clemenceau, a primit Luni pe membrii grupurilor antialcooliste din Senat și Cameră, conduse de senatorul Charles Dupuy și de deputatul Ribot.

Delegații au înaintat lui Clemenceau un memoriu lung, în care arată necesitatea de a se vota mai repede proiectele de legi, privitoare la limitarea cârciumelor și la interzicerea absintului, cari, în actualele împrejurări, nu mai pot fi amânate. În așteptarea acestei reforme, delegații cer aplicarea aspră a legilor existente, cari încetul cu încetul par a fi date uitărei.

Astfel, legea din 23 Ian. 1873 prescrie urmărirea bețivilor de tribunalul polițienesc, iar cazurile de recidivă de către cel corecțional. Dar dela 1875—1905, urmărirea de către tribunalul polițienesc a scăzut dela 81.486 la 45.164, iar cele de către tribunalele corecționale, dela 5546 la 2415. În chipul acesta, legea își pierde eficacitatea; de mult nu mai inspiră frică.

Nu mai puțin regretabilă e nerespectarea legii din 17 Iulie 1880 asupra cârciumilor, a căror închidere pentru un timp hotărât, în cazul călcării legii din 1873, poate fi ordonată de autoritatea comunală.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 16 Februarie 1907.

† Giosué Carducci.

Ieri la orele 1¹/₂ din noapte, a încetat din viață, marele poet italian Giosué Carducci, în Bologna.

Numele lui e cunoscut și la noi, de când, de curând dela Stockholm a primit premiul Nobel pentru literatură.

Știrea despre moartea acestui cântăreț, a produs o jalnică impresie în întreagă Italia și în toate cercurile literare europene. Din toate părțile Europei sosesc familiei telegrame de condolență; de asemenea guvernul italian și familia regală, au adresat condolențele lor, împărțind durerea familiei, pricinuită de moartea celui mai iubit liric și sublim gânditor al frumoasei Italii.

Născut la 27 Iulie 1836 în Valdicastello la Pietrasanta în Toscana, poetul ajunsese vârsta de 71 de ani. În timpul din urmă trăia retras la țară, unde l-a surprins vestea despre marea onoare, ce i-se face prin acordarea premiului Nobel.

Versurile sale au fost traduse în toate limbile europene. În românește a tradus

câteva bucăți cu multă pătrundere și într'o limbă clară St. O. Iosif, iar marele cunosător al lunei romane Teodor Mommsen a dat în nemțește multe din operele lui Carducci.

A funcționat ca profesor la universitatea din Bologna, unde propunea istoria literaturii italiene moderne și antice.

Italia pierde în Carducci pe cel mai mare poet al ei, iar literatura, pe unul dintre cei mai adânci și limpezi gânditori.

— Vremea. De ieri par'că a început a doua iarnă. După desghețul de mai zilele trecute, a urmat, Vineri noaptea, o zăpadă care s'a așezat în strat destul de gros, iar seara și peste noapte e frig mare.

— **Petrecerea din Arad**, al cărei program și dată s'au publicat deja în ziarul nostru, după știrile ce primim, va fi nu numai o frumoasă manifestațiune culturală română, ci și un prilej de întâlnire a tuturor familiilor culte din Arad și jur. Comitetul aranjator, cu un zel vrednic de toată lauda, a luat toate măsurile pentru deplina reușită a concertului și petrecerii cu dans ce va urma.

— **Un proces senzațional în Sighetul Marmăției.** Un proces care a produs mare senzație, se judecă actualmente în numitul oraș. Jidovul Abraham Husz împreună cu patru soți ai lui au atacat în noaptea de 22 Decembrie 1906 căruța de postă ce venea dela Felső-Visó la Petrova, au ucis pe surugiu și pe gendarmul, care însoția posta și au furat suma de 31 de mii de coroane în bani și 23 de scrisori recomandate.

Husz a fost bănuț și și-a mărturisit atât faptul cât și complicită, judelei de instrucție.

Procesul va dura mai multe zile.

— **Catastrofă pe Mare.** O telegramă din New-York dă amănunte despre naufragiul ce l-a suferit vaporul »Larchmont«, care s'a ciocnit de o corabie cu vântrele, și aproape toți pasagerii au perit. Ciocnirea s'a întâmplat în Bloch Island Sund și a fost așa de violentă, încât corabia s'a scufundat în câteva minute.

Dintre două sute de pasageri au scăpat numai nouăsprezece, pe cari piloți i-au transportat pe plute făcute din resturi de corăbii, la Bloch Islanda.

Pe mare s'a iscat un vifor cumplit și cei salvați, au trebuit să se lupte în desperare cu valurile uriașe ghețoase.

Mereu sosesc vapoare în Bloch Islanda, cari aduc cadavrele celor înecați în mare, dar lipsesc încă mulți, despre cari nu se știe, dacă au înghețat pe luntrile de salvare ori s'au înecat pe mare.

Se telegrafiază din Triest: Vaporul austriac Llyod »Helios«, Duminecă dimineața mergând spre Grecia, pe înălțimea Tejar s'a ciocnit cu un vapor cu vântrele grecesc. Cel din urmă s'a scufundat, căpitanul și un matelot s'au înecat în mare. Ceilalți matrozi au scăpat. »Helios« a fost așa de avariat, încât nu s'a putut întoarce până la Triest ca să-și depună pe uscat marfa încărcată.

— **Inștiințare.** Din cauza grevei lucrătorilor tipografi din Sibiu nrul 2 din revista »Vatra Școlară« va apare cu întârziere de câteva zile.

— **Fidanțări.** Învățătorul din Coășd, George Mătea s'a fidanțat cu d-șoara Veturia Gui, fiica frunțașului T. Gui din Mișca.

— La 10 c. Cornel Vașca învățător în Gurbeștiu s'a fidanțat cu d-șoara Aurelia Cismaș din Giula-Vârșand.

— Căpitanul Gligorie Ionescu din reg. 61 de infanterie s'a fidanțat cu d-șoara Alexandrina Cereguțiu din Liget.

Felicitările noastre!

◆◆ SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ◆◆

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloage și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mână, străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela Scheiner Samu, juvaerģiu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr.. un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

— Opera generalului Kuropatkin anunțată acum câteva luni a apărut tipărită de statul rusesc în Helzingfors. Lucrarea e cuprinsă în trei volume și fiecare volum conține întreaga desfășurarea celor mari trei bătălii ale războiului din Extremul-Orient: lupta dela Leaojang, cea dela Saho și bătălia dela Mukden.

Interesant este, că autorul se ocupă în estensie de neatenția, incapacitatea și îndărătnicia ofițerilor incredințați cu conducerea trupelor, și într-o parte aruncă întreaga răspundere dezastrului dela Mukden în spatele generalului Kaulbars.

Opera mai conține toate înștiințările date de ofițerii superiori țarului și schițează toate motivele cari au provocat dezastrul. El recunoaște greșeala ce a făcut-o împingând trupele în nenorocita luptă dela Mukden, care — zice el — putea fi înlăturată și în telegrama adresată cu această ocazie țarului spune chiar că a comis o eroare, întru cât n'a pus pond pe aceea, că concentrarea unei rezerve cât de numeroase, era absolut necesară.

Aceasta eroare a comis-o încrezându-se în comunicările generalului Ciciacov care l'a silit a-și reduce forțele la o brigadă de infanterie și un batalion de cazaci.

Dacă această greșeală capitală n'ar fi comis-o generalul Nogi ar fi fost prins și oprit în mișcările sale de corpuri întregi de armată. Natural, că cea mai exactă tactică se poate face după bătăie, dar toate afirmațiile și problemele acestea sunt valabile numai pentru același caz, pe când cazuri nouă, cer tactică nouă.

— Profesorul Martens din Petersburg, însărcinat cu alcătuirea conferinței pentru pace din Haga, conferință ce va avea loc prin luna Iulie a fost din nou primit într-o lungă audiență de regele Eduard al Angliei. El a plecat în urmă la Haga.

— Dreptul de alegere al femeilor engleze. Sunt aproape doi ani de când femeile engleze se luptă pentru câștigarea drepturilor electorale. Aceasta luptă dusă până la extrem de feminismul agresiv, — mai daunăzi au fost date afară din parlament căci începuseră a ține discursuri — le-a creiat o situație foarte favorabilă și nu ne vom mira, dacă chiar în sesiunea aceasta, camera deputaților va satisface cererea sexului frumos din Anglia.

Deputatul Dickinson a și înaintat Camerei un proiect de lege, care fixează aceste drepturi. Patru sute de deputați, între ei mai mulți ministrii sunt susținătorii acestui proiect.

De aci însă urmează ca și bătrânii lorzi să facă pe placul... găștelor! Mai știi!? Te joci cu babaliții, când e vorba de femei?

— Nefericire. Pentru cine e rob cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

— Apa amară „Igmanti“ alui Schmidthauer e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocal, delătură definitiv ori-ce boală de stomac și astfel împiedecă răspândirea boalei în organizația corpului. Această apă nu numai te mântuie de boală, dar dezvoltă pofta de mâncare.

— Antidol este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxela cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 120 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chemic a lui Vilmos B Debreczen.

Dela judecătorii și tribunale.

Pedeapsă pentru agitație. Valentin Kurz — după cum se anunță din Zimony — a fost eliminat din oraș pentru agitația continuă în contra națiunii maghiare și croate adusă în coloanele ziarului »Semliner Volksblatt«. — Kurz a fost mai dinainte urmărit și făcuse cunoștință cu procurorii noștri de când redacta în Panciova o gazetă pangermană. De data asta consiliul comunal printr'un proiect urgent a primit eliminarea cu aplause. Să putea altfel?

Da, dar noi ne gândim și la bietul Kurz, care desigur n'a fost numit cetățean de onoare în nici un oraș din Ungaria!

Economie.

Bilanțul »Victoriei« din Arad.

Publicăm în nrul de azi bilanțul băncii »Victoria«. Ne face o deosebită plăcere să privim impunătoarele cifre ce el înfățișează. Din ele transpiră oare-cum vădit trei lucruri: progresul uimitor ce face »Victoria« an de an, solidaritatea și pricepera.

Progresul este înfățișat prin cifra considerabilă a activelor, care fac aproape 11 milioane, cu un milion mai mult ca an. Solidaritatea se oglindește în cifra venitului curat care este de 180,239.41 dar mai ales în cifra intereselor transitoare anticipate care fac 114,718.60 în vreme ce la interese restante vedem numai neînsemnata sumă de 6388.20. Pricepera se manifestă apoi în armonisarea diferitelor rami de operație, armonisare în care stă în definitiv tot secretul cunoștințelor speciale de bancă. Vedem că institutul are o avere proprie a sa peste 2 milioane, efectele publice și realitățile institutului fac aproape un milion. Acestea ofer o îndestulitoare garanță deponenților și creditorilor institutului. Aceasta garanță residă apoi și în proporția ramilor de operație. Institutul a avansat 8,444,213.34 în împrumut mobil pe cambii și 1,428,177 — pe ipotecă.

Când știm apoi că »Victoria« lucrează cu un etalon de interese foarte ieftin la așa că concurează în aceste privințe cu cele mai puternice bănci, ne putem da pe deplin samă de marele bine și ajutor ce ia răspândește peste o întinsă populație românească din largul ținut al Ardealului.

Felicităm pe conducătorii »Victoriei« din toată inima pentru zelul și munca neobosită și inteligentă ce depun pentru progresul și înaintarea »Victoriei«, în rang al doilea așezământ financiar al românilor din Ungaria.

Adunarea generală a »Victoriei« este convocată pe 24 Februarie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

— Raport telefonic al »Tribunei«. —

Budapesta, 12 Februarie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.)	7.55—7.56
Secară pe Aprilie 1907	6.83—6.84
Orz pe 1907	7.60—7.61
Cucuruz pe Maiu 1907	5.23—5.24
Grâu pe Octomb. 1907	7.87—7.88

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7.50—7.51
Secară pe Aprilie 1907	6.80—6.81
Ovăs pe Aprilie 1907	7.54—7.55
Cucuruz pe 1907	5.22—5.23
Grâu pe Octomb. 1907	7.83—7.84

Piața din Aradul nou.

Vremea s'a înăspriț din nou. Noroc că sămănăturile au căpătat iar un acoperământ de zăpadă, pot suporta înghețul. Târgul a fost slab cercetat, căutare abea a fost. S'a vândut.

500—600 mm. Grâu	6.50—6.60
400—500 « Cucuruz	4.20—4.25
Semnare nominală, Ovăs	6.20—6.30
« « Orz	5.80—9.—
« « Secară	5.50—5.60

Prețurile în coroane, per kgr.

II. Producte.

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Unsoare de porc	143—144—
Slănină	110—111—
Prune uscate de Bosnia	26.50—17.50
Pezmet de prune	42—43—

III. Târgul de porci Kőbánya.

(Raportul halei comerciale din Budapesta—Kőbánya)

Prețuri de porci grași: Porci ungari de prima calitate Bătrâni, grei (părechea peste 400 kilg.) — fil. Tineri, grei (părechea peste 320 kilg.) 126 — 127 fil. Tineri mijleci (părechea 250 — 320 kilg.) 128 — 129 fil. Tineri ușori (părechea până la 250 kilg.) 128 — 129 fil.

Bursa de bucate din Timișoara.

Timișoara 11 Februarie.

Grâu 75 kil. 6.30—6.40, 76 kil. 6.40—6.50, 77 kil. 6.50—6.55, 78 kil. 6.60—6.65. Grâu (marfă mercantilă) 75—76 kil. 6.30—6.35. Secară 5.60—5.70. Orz 5.60—5.70. Ovăs 6.40—6.50. Cucuruz 4.40—4.45.

Piața din Arad.

Cursul spiritului.

Spirit rafinat en gros	158
« « detail	160
Spirit brut en gros	156
« « detail	158
Lături uscate per kilg.	15

Poșta Redacției.

E. V. Pojon. Multe mulțumiri pentru prețioasele informațiuni.

BIBLIOGRAFIE.

In curând va apărea de sub tipar în editura dlui George Bujigan, învățător în Deliblat (com. Temeș) opul bisericesc conces de Ven. Consist. Diecezan al Caransebeșului, — »Cantorul bisericesc«. Opul cuprinde rânduiala tuturor serviciilor bisericești dela vecernie, utrenie și liturgie a serbătorilor de peste an, cele 8 glasuri precum și tipicul bisericesc pentru toate cazurile. Prețul broșat 8 cor., legat 10 cor., legătură de lux 14 cor. Se poate abonă de-adreptul dela autor-editor. Formatul octav mare pe 2 coloane, tipar roșu-negru, hârtie fină, — tehnică modernă.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării Ven. Conzistor din Arad Nr. 7379/1906 se escrie licitațiune publică, pentru zidirea s-tei biserici gr.-ort. române din Sinitea (Szintye, u. p. Zaránd) cu prețul de esclamare 19.733 cor. 13 fileri.

Licitațiunea se va ține în 1/14 Martie 1907 la oarele 2 p. m. în școala gr.-ort. română din loc.

Planurile, specificarea de spese și condițiunile de licitare se pot vedea în orele oficioase la oficiul parohial, iar nainte de începerea licitării la fața locului.

Cel-ce ia parte la licitare va avea să depună ca vadiu 10 percente a prețului de esclamare.

Sinitea, la 1/14 Februarie 1907.

Emil Popovici, m. p.

președ. comit. parohial.

Candidat de avocat cu praxă

află aplicare în cancelaria avocatului dr. George Roxin, Nagy-Szalonta.

Gâștig mare.

Reprezentanți capabili, funcționari, etc., își pot crea un frumos câștig accesoriu adresându-se: **Agenței de publicitate Pressa, București**
o o pentru S. B. Nr. 14. o o

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de postă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

MÁRTONYI VICTOR

tinicher de zidiri de artă și instalator de apeducte.

Se recomandă onor. public pentru executarea ori-cărei lucrări atingătoare de această branșă.

Prețuri moderate Execuție promptă.

Distins cu premiu la expoziția millenară.

STIPENDIU DE PARIS.

Cu stimă: **Mártonfy Victor,**

ARAD, — Localul: Piața Boroș Béni Nr. 2.

Locuința; Strada Sárossy Nr. 2. (Casa dlui Purcariu).

INTEMEIAT
LA 1888

Dipl. de onoare
Lovrin 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1897.

Telefon pen-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

Sándor

pregătitor de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog epis-
copeni din
Cenad, lfe-
rantul Excel.
Sale episcop
Dessewffy
din Cenad.

TIMIȘOARA-
GETATE

în teologie.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțime cât și a acelor, cari voesc se cumpere pentru biserică capele, sau societății de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci

statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjus-
tărilor bisericesti.

Pentru liferările mele lau răspunderea. — Servesc bucurios cu catalog bogat
ilustrat.

Asigurări contra focului: case,
bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE A-
SIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele:
Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severn, Timș
și Torontal, — și le efeptuesce pe lângă cele mai
favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen flos, rente,
rește pentru fetțe, capital de întreprindere pentru feciori,
pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din
urmă de la 50—100 cor. se plătesc la moment în ziua
morții fatemplate;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile,
mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine,
reovisite ș. a prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz,
ovăș, viș (vișca), plante industriale: cânepă, ia, himeș,
năstureți, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la
agenturele noastre locale și cercuale mai în fie-
care comună și direct prin

Agentura
principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruz
grâu, secara, ovăzul și toată economie

— FONDATA LA 1900. —
NAGY PÁL Pictor, vopsitor de pri-
mul rang în SZEGED.

PRIMEȘTE: Pictare și măltuire de biserici,
castele, edificii corăspunzător cerințelor
moderne în execuție artistică.
Table de prăvălii pregătesc în exe-
cuția cea mai bună și ieftină pe lângă răs-
pundere de 5 ani. — Planuri fac gratuit.

Cu stimă:

NAGY PÁL.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becur sistem „Auer“ putere raselor de 100
lumini pe oră 3 ileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre,
indeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannoia“).

Asigurați contra furturilor prin spargere:
bani și tot ce aveți de pret!

Expositură în Toracul-mic.

Filiată în Buziaș.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4 $\frac{1}{2}$ %, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% interese neto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Veritabilul **ARDEIU** dulce a lui **BOKOR**

== e cel mai bun în lume ==

precum
tot felul de calități spre scopuri industriale și comerciale livrează

Bokor János, Szeged

proprietar de moară de ardeiu.

Export în întreaga lume.

Fondat la 1846.

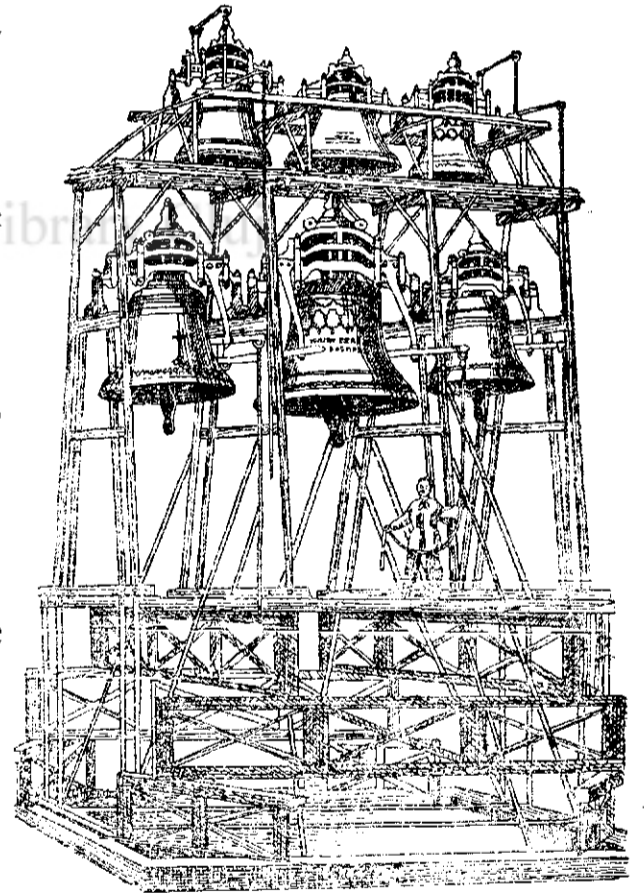
Telefon 25—27.

Pozdech József următor Thury Ferencz

Budapesta,

VI., Lehel-utca Nr. 8.

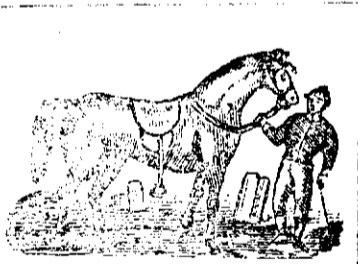
Mare fabrică
de instrumente
muzicale
de suflat,
turnătorie de clopote și metale,
făurărie
și ajustărie
de clopote
cu brevet.

Catalog și preliminar de spese trimite franco.

BENEDEK IMRE curelar și șelar

SZEGED (casa Zsóter)

Hamuri, șele,

instrumente trebuincioase
pentru călărit, drum și
vânat, frâne și biciuri,

procovițe pentru cai
fine și ieftine, glamantane
de călătorie, geante de

piele, portomoneie, în mare asortiment.

Prețuri ieftine! Dresări se efectuează în mod grabnic și prompt
La dorință cataloage ilustrate gratuite fără port

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică în drumul Buziașului
în fața casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidire:
Telefon-nr. 119.

În fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea.

Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branșe și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vâlae, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mari și mici, conducători de ape, vaduri, podimentare de teras, provederea pe din jos a pereților cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite culori.

Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferesc garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și pliniminare de spese.

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt nămintredate.

000 Seară de seară muzica cea mai bună dilectează pe oaspeții mei. 000

Serviciu prompt, curat și conștientos. 000 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

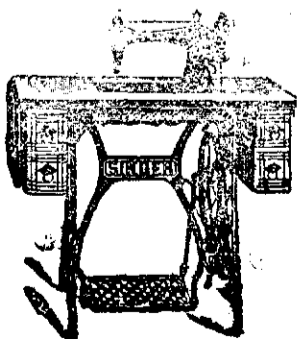
Láng Testvérek
restaurantieri.

In atențiunea comunelor bisericesti!

Pregătesc în timpul cel mai scurt posibil după comandare, în ori ce stil, edificii, decorări externe și interne, statue de biserică, de grădini și de salon, după modeluri sau turnare, morminte frumoase de piatră sau cement dela 50 cor. în sus, precum ori și ce se ține de sculptorie.

Osváth I. Antal, sculptor

Nyiregyháza, strada Kossuth nr. 51.

30 fl.
Mașini de cusut.

Pe lângă rezponzabilitate de 5 ani o mașină nouă, familiară, veritabil

SINGER

cu armariu închis se poate căpăta numai la

SINGER A.

Budapest, VII., strada Akácza 55
și filiala din strada Sziv 42.

Dregeri a tot felui de mașini de cusut se primesc pe lângă prețurile cele mai favorabile și pentru munca mea țitoare iau răspundere

Catalog gratuit și franco.

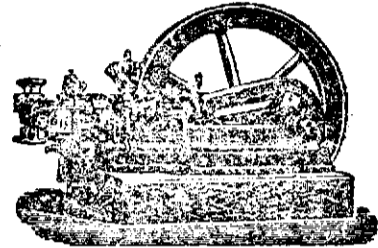
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare
cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrásy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuim și dregerea conștientoasă

de locomobile, mașini stabil și de
trierat, motoare

Pregătim răsărite de cucuruz nouă și după modelele noastre proprii.

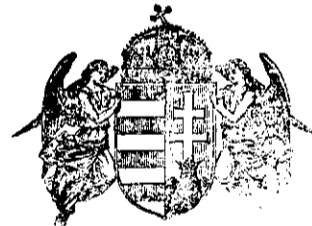
Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru meri, precum și transmisii și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA

DE CLOPOTE

Fabrica de
scaune de fer
pentru clopote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

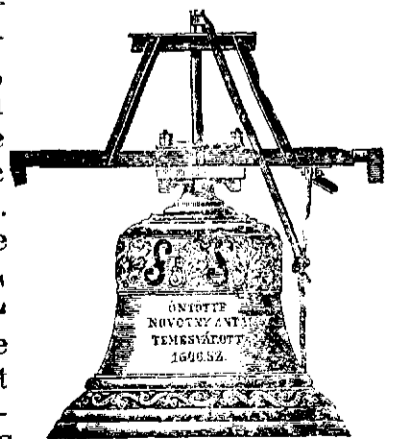
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rinduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

Din România.

Veress József: (kossuthist.) Câteva vorbe bune: cu proiectul de față vreau să ajute oameni, nu patrioți... asigurarea muncitorului o face în definitiv publicul, căci fabricanții și proprietarii vor fi siliți să vândă mai scump mărfurile, pentru a plăti taxele de asigurare... așteaptă de la guvern și alte proiecte pentru protejarea tuturor straturilor clasei de jos, ca să poată guvernul atinge toate scopurile cu proiectul de față, despre care a zis, că va fi »legea iubirii«. Primește proiectul.

Pécs Miklós: (constituțional.) Accente nericulate. Proiectul, nu mai încapă îndoială, o să-l primească.

Sedința se suspendă pe 10 minute.

Bródi Ernő: (democrat.) Respinge acuza adusă lor pentru reprimirea proiectului. Declară, că tovarășii săi politici, dar mai cu seamă el, primesc din toată inima proiectul, însă condiționat. Așteaptă anume, ca la discuția în puncte a proiectului, să se adopteze câteva amendamente ce vor propune ei. În colo în semn de plină încredere pentru regele și guvernul, cari țin să realizeze un program cu adevărat democratic, primește proiectul.

Lázár Pál: (constituțional.) Cere să se lărgească legea, cuprinzând în ea și pe împiegații comerciali. Mai cere, să nu se facă deosebirea între străini și cetățeni, cum se face în America, în ce privește asigurarea împotriva nenorocirilor. Polemizează cu Pethő S. Intreprinderile minelor sprijinesc clasele muncitorilor, le înființează școli, le zidește biserici, și le plătește medic. Primește proiectul.

Somogyi Aladár: Își face de treabă cu socialității. Șefii lor trândăvesc și se resfață din banii adunați cu agitație, dela bieții muncitori, iar muncitorii, pe urma agitațiilor mincinoase, s'au obișnuit numai să pretindă drepturi, iar datorințele să și le uite în aceiaș măsură. Este pentru libertatea muncii, și tocmai de aceea află adâncă trebuință, de a se apăra cei ce vreau să muncească împotriva silei, ce li se face de cătră greviști. Primește proiectul.

Nemai fiind alți oratori, referentul **Szatmári Mór**, resumă discuțiile, făcând complimente camerei și îndeosebi partidului popular...

O voce: Și pentru ținuta-i în coalitie?

Proiectul se primește în întregime, cu unanimitate.

Interpelări.

Urmează interpelarea lui **Szmrecsányi Görgy** adresată ministrului de interne în chestia agitațiilor slovacești. — Este îngrozit de agitația nemai pomenită, ce o fac naționalitățile aici în parlament și în cercuri. — În momentul acesta intră în sală Skicsák...

Hody G. (strigă) Vino mai încoace fârtate! (Ilaritate).

Szmrecsányi aduce acuza slovacilor, că au stat în legătură permanentă cu Kristoffy și agitațiile lor au pornit tocmai din Budapesta. A auzit dela Hentz că el are la îndemână chiar și documente. El somează deci, să le prezinte camerei. Citează un articol din ziarul lui Hodza, în care află gravitate în afară.

Răspunde ministrul de justiție **Günther Antal:** Recunoaște, că judecătura e foarte înceată față de naționalități. Spune, că încă pe vremea când era secretar, dăduse ordin procurorilor din Slovacime să urmărească cu atenție agitațiile. Răspunsul se ia la cunoștință.

Hentz Károly cere cuvântul în chestie personală. Camera tăbărește asupra lui, nerecunoscându-i acest motiv. Presidentul însă-i acordă cuvânt.

Hentz vorbește despre același lucru, ce l'a tratat Szmrecsányi. Presidentul nu găsește chestie personală și-i detrage cuvântul. S'a iscat puțin tumult. Hentz vrea să vorbească cu de-a sila, dar Camera și în deosebi Kossuthiștii fac zgomot și-i amuțesc cuvântul.

Urmează apoi o altă interpelare a lui Novák Dániel, după care Președintele ridică ședința la 2 ore.

Protestarea Universității din Iași. Colegiul universitar din Iași s'a întrunit Luni seara spre a lua hotărâre privitoare la proiectul de lege al dlui Disescu, privitor la reorganizarea învățământului superior.

După lungi discuțiuni, s'a ales, după propunerea d-lui P. Poni, o comisiune compusă din d-nii profesori P. Bujor, Matei B. Cantacuzino, I. Găvănescu, dr. Manicatide și dr. G. Juvara care să redacteze un protest. Iată conținutul lui:

»Consiliul Universitar din Iași, regretă că nu i-s'a dat posibilitatea de a se pronunța asupra proiectului de lege de reformă a învățământului superior înainte de a fi prezentat corpurilor legiuitoare. Crede totuși de datorie sa de a vă aduce următoarea protestare asupra punctelor care alcătuiesc unele din principiile fundamentale ale acestei legi și cari ating interesele superioare ale învățământului:

1. Atingerea principiului inamovibilității prin aceea, că s'au suprimat unele catedre existente și ocupate de profesori definitivi precum: Catedrele de chimia medicală și patologie generală suprimate; catedra de archeologie și epigrafie contopite cu catedra de istorie antică și altele.

2. Distrugerea garanției unei recrutări independente și exclusiv școlare a corpului universitar, prin aceea că ministrul își rezervă facultatea de-a numi direct un număr de profesori și agregări la catedrele din nou înființate (art. 77 al. ultim), precum și prin aceea că se introduc în juriile examinătoare persoane străine de învățământ, ca membrii Sft. Sinod și ai Inaltei Curți de Casație.

3. Jignirea prestigiului corpului universitar prin aceea, că se lasă să subziste posibilitatea ca un profesor titular să fie supus unui concurs când ar aspira la o catedră similară vacantă.

Consiliul universității a constatat și alte dispozițiuni cari ar avea nevoie să fie modificate pentru bunul mers al învățământului superior; însă din cauza arătată la început, se mărginește la aceste trei puncte de o importanță capitală.

Afaceri culturale.

O INJURIE.

— Reflexinii de Dr. George Ciuhandu. —

V.

Dar, fraților! nu observați inconsecvența? și nepotrivirea lucrurilor, că ce afirmați? ce cereți dela noi? și spre care scop?

Nu observați, că vă arogați competența ce n'o aveți, de a stabili »principii« cari nu se potrivesc cu terenul de studiu pe care stați? și cu terenul de activitate ce v'ați ales?

Biserica, în serviciul cultural al căreia ne-am angajat pentru că o cinștim și-i apreciam valoarea reală, are un adânc trecut istoric, o evoluție istorică de multe veacuri; a examină, după puteri, temeliile ei de credință și de organizație e un lucru serios, pentru că în acele timpuri s'a pus baza generală a bisericii ca organism dogmatic și administrativ. Deci examinând și studiind aceasta bază, nu noi am cădea în păcatul »chițbușeriilor« și »excursiunilor pe câmp mlăștinos«, ci cei ce — din orice motiv, nu ne privește — ar vrea să smulgă biserica din continuitatea ei dogmatică și istorică, pentru că (suntem siliți a o presupune) le lipsește respectul către tezele de credință ale bisericii și către trecutul ei secular, în care se cuprinde și baza dogmatică și spiritul vieții și organizației noastre bisericesti de azi.

Sau, dacă țineți, fraților în adevăr la biserică și că biserica își poate realiza problema sa specifică prin mijloacele ce ni-le-ați propus nouă, — încercați-o. Sau, de n'o încercați asta, gândiți-vă, că de ni-am fi ales mijloacele propuse în numele directorilor »Lucafăruului« ce-i rămânea »Lucafăruului«? ce — revistelor economice și celor politice? etc.

»Lucafăruul« deci, una din două: ori nu vrea din adins să ne înțeleagă, ori — ca să nu zic și mai mult — e într'atăta de preocupat și confundat în direcțiunea sa profesională — exclusivistă, de nu vede că mai sunt și alte probleme și direcțiuni de cultură pentru cei din neamul nostru, decât numai d. e. problemele de economie rațională, de drept civil, istoria politică și literară, apoi lustrul, foarte prețuit altfel și nouă, al unei limbi curat românești, și înțelegerea mai mult la suprafață decât adâncirea în tainele sufletesti ale întreg trecutului nostru istoric, ca neam și ca biserică.

(Va urma).

»Képek oláh iskoláink életéből«. Iarăși vine dl Elemér, ca balaurul cel cu șase capete, vârsându-și veninul acum nu numai asupra învățătorilor români, ci și asupra poporului. Ne descrie numai așa cum el voește și-i vine bine.

Atacă câteva școale împreună cu învățătorii lor, că unii nu propun limba maghiară după așteptările lui, iar alții nu știu să propună. Ai dori să-i faci unghiuri cu desăvârșire, dar stai mai așteaptă.

Să nu crezi dle Szabo, că e chiar așa precum descrii lucrurile, altă față mai bună pot să aibă. Oare în școalele confesionale române nu este acel spor, de nu mai bun, ca în școalele de stat existente între români? Ba da.

Zici anume că deși știu ceva, dar nu înțeleg. Da uite, tocmai așa stă lucrul în școala cea de stat, afară de un copil doi de jidan, ceialalți nu știu nimic nici limba mamei lor, nici pe cea maghiară, dar în școalele confesionale române barem sunt crescuți și educați după cum Dzeu a lăsat, în limba mamei lor.

Prin școale de stat nu se pot educa copiii, fiind limba străină înaintea lor ci mai mult se prostesc.

Apoi să nu-ți închipui așa rău despre România; tratamentul lor e cu mult mai blând ca al fraților maghiari. Mai scrii de întregire. D'apoi ce crezi, întregirea ce o primim dela stat, oare nu și din busunarele românilor vine?

Tobolean.

Mocirla.

— Situația. —

Țara întreagă azistă, — cuprinsă de un sentiment de adâncă repulsiune și revoltă — la scandalele ce se desvâlesc în Budapesta. S'a tras numai un colț de văl și au ieșit la vederea publică, fapte pentru cari în o altă țară, cu alte moravuri, ar trebui să stea azi pe banca acuzaților un guvern, care în chip atât de mizerabil, aruncă în vânt banii țării.

Reese din descoperirile ce s'au făcut, că fac milioane sumele cheltuite pentru corupții, pentru plățirea de servicii făcute guvernului. Și toate acestea pe banii țării. Este deadreptul revoltător, să știi că presa aceasta venală, salariată de toate guvernele, ne înjură zilnic pe banii noștri, storși din crunta sudoare a poporului nostru. Și ori cine își poate pune cu drept întrebarea: dacă aceste ticăloșii s'au desvâlit, câte vor fi celea ce nu se desvâlesc?

Sperăm că clubul deputaților naționali nu va întârziă să-și facă datoria în fața acestor nemai pomenite scandale.

Acte noi.

Alaltăieri când Kossuth a prezentat omnoasele acte în Cameră se credea că nu mai sunt altele.

Înainte de dejun, dacă beai un jumătate de pocal de apă amară

Igmándi

alui **Schmidthauer**,

stomacul neregulat îl aduce în ordinu în decurs de 2-3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac intestine, și de sânge tot așa contra îngrășării, contra trohnei, respirării grele, gălbenare, umflarea ficatului și fierii, diabită, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comdona se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komárom. Se capătă în fie-care farmacie mai bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari; 50 să nu se confunde cu alta apă amară.

În aceeași zi, Lengyel Zoltán a publicat o nouă serie de acte, din care se vede că Kossuth a crezut de cuviință, să le arete numai pe cele ce s'au furat.

Din actele noi, mișelii noi. Aceste privesc însă pe guvernul actual și în primul rând pe puritanul Kossuth, care precum se vede a întrecut și pe drabanți. El a subvenționat ziarul »Egyetértés« cu 70.000 coroane. Celelalte liste conțin și ele tot astfel de mituri în sume mai mari ori mai mici.

Partidul catolic indignat.

Joi seara, în clubul partidului catolic s'a discutat cu multă indignare și amărăciune, evenimentele cele mai nouă.

Deputații »populari« sunt departe de a privi lucrurile în felul în care le vede partidul kossuthist. Vice-președintele partidului, Rakovszky István s'a exprimat spunând, că nu se poate admite ca guvernul să respătească servicii pur politice cu bani gata, cum a fost răsplătit Mèrey-Horváth Károly. S'a discutat într'un chip foarte agitat, felul cum guvernul dispune de bani publici fără a cere învoierea partidelor. Nimeni în partid nu a știut despre sutele de mii ce s'au dat ziarelor și unor persoane ca Horváth.

Sistemul acesta, ziceau mulți, trebuie părăsit. Greșala guvernului se complică și mai mult prin faptul, că el a ascuns lucrurile acestea în fața partidelor cari îl sprijinesc.

Conversația cu Hajdu.

Hajdu Frigyes, micul funcționar din minister, care a fost deținut pentru furtul actelor, a fost pus pe picior liber. Un redactor dela »Az Ujság« l-a cercetat la locuință, unde — spune ziaristul — l-a aflat îngropat în ziare, depeșe și adrese de felicitare.

— Am știut — a zis Hajdu — că trebuie să fiu eliberat. N'am făcut nici un rău, ceea-ce am făcut, am făcut în interesul patriei și a binelui public. Sunt gata a muri moarte de martir pentru convingerile mele. Când a fost numit actualul minister am exclamat — Doamne ajută! — de când așteaptă sârmana mea patrie după un guvern cinstit. Când am citit în foaia oficială autograful cu »Iubite Kossuth« mi-s'au umplut ochii de lacrimi. D'atunci însă au trecut multe luni... Toate s'au schimbat. Eu încă am desperat de noua stare de lucruri... În oficiul meu am văzut cum se varsă și se pradă averea națiunii. Era vorba de aproape un jumătate milion. Atunci m'am hotărât să-i dau lui Lengyel Zoltán, care servește cu peana, și cu atâta devotament patria, datele cari mi-au ajuns din întâmplare la mână. Ceea-ce am făcut, am firma convingere că este în folosul regelui și al patriei.

Să se ascundă mișeliile!

»Magyar Ujság«, organul lui Andrássy într'un articol de fond apelează la toți factorii vieții publice maghiare că mai bine să fie ascunse mișeliile, ce s'ar fi făcut decât destăinuindu-le să coboare morala vieții publice maghiare în fața străinătății, iar înlăuntru să stârneasce desbinări tocmai acum, când naționalitățile au dat năvală cu puteri unite asupra vechei constituții maghiare.

Tisza la Wekerle.

Tisza s'a prezentat eri înainte de amiază la Wekerle și spunând, că a auzit despre niște bănueli ce i-s'ar arunca de pe vremea, când era ministru-președinte i-a depus lui Wekerle pe masă 200 de mii cor. și l'a rugat, să lichideze pentru-că nu vrea să se

arunce nici umbră de bănuială asupra corectității lui, »B. Napló« zice că Wekerle s'ar fi simțit foarte zăpăcit și ar fi încercat a îndupleca pe Tisza să-și reprimească banii. Spunea, că dacă toți ministrii președinți de până acum ar judeca astfel, ar trebui el însuși, care a fost 3¹/₂ ani premier, apoi toți ceilalți dela Szapáry încoace, care poate n'ar avea de unde să aducă banii cei mulți — să-i restituie. Rezultatul convorbirilor, nu se știe.

Din străinătate.

In contra alcoolismului în Franța. Ministrul-președinte al Franței, Clemenceau, a primit luni pe membrii grupurilor antialcooliste din Senat și Cameră, conduse de senatorul Charles Dupuy și de deputatul Ribot.

Delegații au înaintat lui Clemenceau un memoriu lung, în care arată necesitatea de a se vota mai repede proiectele de legi, privitoare la limitarea cârciumelor și la interzicerea absintului, cari, în actualele împrejurări, nu mai pot fi amânate. În așteptarea acestei reforme, delegații cer aplicarea aspră a legilor existente, cari încetul cu încetul par a fi date uitărei.

Astfel, legea din 23 Ian. 1873 prescrie urmărirea bețivilor de tribunalul polițienesc, iar cazurile de recidivă de către cel corecțional. Dar dela 1875—1905, urmărirea de către tribunalul polițienesc a scăzut dela 81.486 la 45.164, iar cele de către tribunalele corecționale, dela 5546 la 2415. În chipul acesta, legea își pierde eficacitatea; de mult nu mai inspiră frică.

Nu mai puțin regretabilă e nerespectarea legii din 17 Iulie 1880 asupra cârciumilor, a căror închidere pentru un timp hotărât, în cazul călcării legii din 1873, poate fi ordonată de autoritatea comunală.

NOUȚĂȚI.

A R A D, 16 Februarie 1907.

† Giosué Carducci.

Ieri la orele 1¹/₂ din noapte, a încetat din viață, marele poet italian Giosué Carducci, în Bologna.

Numele lui e cunoscut și la noi, de când, de curând dela Stockholm a primit premiul Nobel pentru literatură.

Știrea despre moartea acestui cântăreț, a produs o jalnică impresie în întreaga Italia și în toate cercurile literare europene. Din toate părțile Europei sosesc familiei telegrame de condolență; de asemenea guvernul italian și familia regală, au adresat condolențele lor, împărțind durerea familiei, pricinuită de moartea celui mai iubit liric și sublim gânditor al frumoasei Italii.

Născut la 27 Iulie 1836 în Valdicastello la Pietrasanta în Toscana, poetul ajunsese vârsta de 71 de ani. În timpul din urmă trăia retras la țară, unde l-a surprins vestea despre marea onoare, ce i-se face prin acordarea premiului Nobel.

Versurile sale au fost traduse în toate limbile europene. În românește a tradus

câteva bucăți cu multă pătrundere și într'o limbă clară St. O. Iosif, iar marele cunosător al lumii romane Teodor Mommsen a dat în nemțește multe din operele lui Carducci.

A funcționat ca profesor la universitatea din Bologna, unde propunea istoria literaturii italiene moderne și antice.

Italia pierde în Carducci pe cel mai mare poet al ei, iar literatura, pe unul dintre cei mai adânci și limpezi gânditori.

— **Vremea.** De ieri par'că a început a doua iarnă. După desghețul de mai zilele trecute, a urmat, Vineri noaptea, o zăpadă care s'a așezat în strat destul de gros, iar seara și peste noapte e frig mare.

— **Petrecerea din Arad,** al cărei program și dată s'au publicat deja în ziarul nostru, după știrile ce primim, va fi nu numai o frumoasă manifestațiune culturală română, ci și un prilej de întâlnire a tuturor familiilor culte din Arad și jur. Comitetul aranjator, cu un zel vrednic de toată lauda, a luat toate măsurile pentru deplina reușită a concertului și petrecerii cu dans ce va urma.

— **Un proces senzațional în Sighetul Marmăției.** Un proces care a produs mare senzație, se judecă actualmente în numitul oraș. Jidovul Abraham Husz împreună cu patru soți ai lui au atacat în noaptea de 22 Decembrie 1906 căruța de postă ce venea dela Felső-Visó la Petrova, au ucis pe surugiu și pe gendarmul, care însoțea posta și au furat suma de 31 de mii de coroane în bani și 23 de scrisori recomandate.

Husz a fost bănuit și și-a mărturisit atât faptul cât și complicită, judelei de instrucție.

Procesul va dura mai multe zile.

— **Catastrofă pe Mare.** O telegramă din New-York dă amănunte despre naufragiul ce l-a suferit vaporul »Larchmant«, care s'a ciocnit de o corabie cu vântrele, și aproape toți pasagerii au perit. Ciocnirea s'a întâmplat în Bloch Island Sund și a fost așa de violentă, încât corabia s'a scufundat în câteva minute.

Dintre două sute de pasageri au scăpat numai nouăspre-zece, pe cari piloți i-au transportat pe plute făcute din resturi de corăbii, la Bloch Islanda.

Pe mare s'a iscat un vifor cumplit și cei salvați, au trebuit să se lupte în desperare cu valurile uriașe ghețoase.

Mereu sosesc vapoare în Bloch Islanda, cari aduc cadavrele celor înecați în mare, dar lipsesc încă mulți, despre cari nu se știe, dacă au înghețat pe luntrile de salvare ori s'au înecat pe mare.

Se telegrafiază din Triest: Vaporul austriac Llyod »Helios«, Duminecă dimineața mergând spre Grecia, pe înălțimea Tejar s'a ciocnit cu un vapor cu vântrele grecesc. Cel din urmă s'a scufundat, căpitanul și un matelot s'au înecat în mare. Ceilalți matrozi au scăpat. »Helios« a fost așa de avariat, încât nu s'a putut întoarce până la Triest ca să-și depună pe uscat marfa încărcată.

— **Instiințare.** Din cauza grevei lucrătorilor tipografi din Sibiu nrul 2 din revista »Vatra Școlară« va apare cu întârziere de câteva zile.

— **Fidanțări.** Invățătorul din Coașd, George Mătea s'a fidanțat cu d-șoara Veturia Gui, fiica fruntașului T. Gui din Mișca.

— La 10 c. Cornel Vașca invățător în Gurbediu s'a fidanțat cu d-șoara Aurelia Cismaș din Giula-Vârșand.

— Căpitanul Gligorie Ionescu din reg. 61 de infanterie s'a fidanțat cu d-șoara Alexandrina Cereguțiu din Liget.

Felicitările noastre!

◆◆ SEGEDINUL E ORAȘ VESTIT ◆◆

Acolo se pot căpăta cele mai ieftine Oroloașe și bijuterii, mai ieftine de cât ori unde. Nu-i de lipsă să ne dăm bani în mână, străine. Cine vrea să se convingă depre toate acestea, să ceară un catalog mare ilustrat, ce se trimite gratuit, dela Scheinor Samu, juvaeriu în Szeged. Acolo se capătă un orologiu de argint dela 5 floreni începând, inel de aur, cu 14 carat dela 2 fl. 50 cr. în sus, cercei de aur dela 1 fl. 50 în sus, lanț (colier) aur 4 fl. 50 cr., un orologiu de nikel dela 2 fl. 50 cr. în sus, un vecker dela 1 fl. 50 în sus. Catalog gratuit și franco.

— **Opera generalului Kuropatkin** anunțată acum câteva luni a apărut tipărită de statul rusesc în Helzingfors. Lucrarea e cuprinsă în trei volume și fiecare volum conține întreaga desfășurarea celor mari trei bătălii ale războiului din Extremul-Orient: lupta dela Leojang, cea dela Saho și bătălia dela Mukden.

Interesant este, că autorul se ocupă în estensie de neatenția, incapacitatea și îndărătnicia ofițerilor încredințați cu conducerea trupelor, și într-o parte aruncă întreaga răspundere dezastrului dela Mukden în spatele generalului Kaulbars.

Opera mai conține toate înștiințările date de ofițerii superiori țarului și schițează toate motivele cari au provocat dezastrul. El recunoaște greșeala ce a făcut-o împingând trupele în nenorocita luptă dela Mukden, care — zice el — putea fi înlăturată și în telegrama adresată cu această ocazie țarului spune chiar că a comis o eroare, întru cât n'a pus pond pe aceea, că concentrarea unei rezerve cât de numeroase, era absolut necesară.

Această eroare a comis-o încrezându-se în comunicările generalului Ciciacov care l'a silit a-și reduce forțele la o brigadă de infanterie și un batalion de cazaci.

Dacă această greșeală capitală n'ar fi comis-o generalul Nogi ar fi fost prins și oprit în mișcările sale de corpuri întregi de armată. Natural, că cea mai esactă tactică se poate face după bătăie, dar toate afirmațiile și problemele acestea sunt valabile numai pentru același caz, pe când cazuri nouă, cer tactică nouă.

— **Profesorul Martens** din Petersburg, însărcinat cu alcătuirea conferenței pentru pace din Haga, conferență ce va avea loc prin luna Iulie a fost din nou primit într-o lungă audiență de regele Eduard al Angliei. El a plecat în urmă la Haga.

— **Dreptul de alegere al femeilor engleze.** Sunt aproape doi ani de când femeile engleze se luptă pentru câștigarea drepturilor electorale. Aceasta luptă dusă până la extrem de feminismul agresiv, — mai daunăzi au fost date afară din parlament căci începuseră a ține discursuri — le-a creat o situație foarte favorabilă și nu ne vom mira, dacă chiar în sesiunea aceasta, camera deputaților va satisface cererea sexului frumos din Anglia.

Deputatul *Dickinson* a și înaintat Camerei un proiect de lege, care fixează aceste drepturi. Patru sute de deputați, între ei mai mulți ministrii sunt susținătorii acestui proiect.

De aci însă urmează ca și bătrânii lorzi să facă pe placul... găștelor! Mai știi!? Te joci cu babiliciei, când e vorba de femei?

— **Nefericire.** Pentru cine e rob cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuște foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

— **Apa amară „Igmândi“** alui Schmidthauer e foarte bine să se găsească în fie-care casă, ca la caz de nevoie folosind din ea câte jumătate de pocal, delătură definitiv ori-ce boală de stomac și astfel împiedică răspândirea boalei în organizația corpului. Aceasta apă nu numai te mântuie de boală, dar dezvoltă pofta de mâncare.

— **Antidol** este medicamentul cel mai bun contra durerii de cap, migrenă, trocnă. Pentru efectul admirabil a fost premiat la expoziția de igienă din Paris, Londra, Berlin și Bruxela cu medalia de argint. Medicamentul nu trebuie beut, ci pe palmă pus și sorbit. O sticlă de Antidol costă 120 cor. Se capătă în toate farmaciile și în laboratorul chemic a lui *Vilmos B Debreczen*.

Dela judecătorii și tribunale.

Pedeapsă pentru agitație. Valentin Kurz — după cum se anunță din Zimony — a fost eliminat din oraș pentru agitația continuă în contra națiunei maghiare și croate adusă în coloanele ziarului «Semliner Volksblatt». — Kurz a fost mai dinainte urmărit și făcuse cunoștință cu *procurorii* noștri de când redacta în Panciova o gazetă pangermană. De data asta consiliul comunal printr'un proiect urgent a primit eliminarea cu aplause. Să putea altfel?

Da, dar noi ne gândim și la bietul Kurz, care desigur n'a fost numit cetățean de onoare în nici un oraș din Ungaria!

Economie.

Bilanțul »Victoriei« din Arad.

Publicăm în nrul de azi bilanțul băncii »Victoria«. Ne face o deosebită plăcere să privim impunătoarele cifre ce el înfățișează. Din ele transpiră oare-cum vădit trei lucruri: progresul uimitor ce face »Victoria« an de an, solidaritatea și pricepera.

Progresul este înfățișat prin cifra considerabilă a activelor, care fac aproape 11 milioane, cu un milion mai mult ca an. Soliditatea se oglindește în cifra venitului curat care este de 180,239.41 dar mai ales în cifra intereselor transitoare anticipate care fac 114,718.60 în vreme ce la interese restante vedem numai neînsemnata sumă de 6388.20. Pricepera se manifestă apoi în armonisarea diferitelor rami de operație, armonisare în care stă în definitiv tot secretul cunoștințelor speciale de bancă. Vedem că institutul are o avere proprie a sa peste 2 milioane, efectele publice și realitățile institutului fac aproape un milion. Acestea ofer o îndestulitoare garanță deponenților și creditorilor institutului. Aceasta garanță residă apoi și în proporția ramilor de operație. Institutul a avansat 8,444,213.34 în împrumut mobil pe cambii și 1,428,177.— pe ipotecă.

Când știm apoi că »Victoria« lucrează cu un etalon de interese foarte ieftin la așa că concurează în aceste privințe cu cele mai puternice bănci, ne putem da pe deplin samă de marele bine și ajutor ce ia răspândește peste o întinsă populație românească din largul ținut al Ardealului.

Felicităm pe conducătorii »Victoriei« din toată inima pentru zelul și munca neobosită și inteligentă ce depun pentru progresul și înaintarea »Victoriei«, în rang al doilea așezământ financiar al românilor din Ungaria.

Adunarea generală a »Victoriei« este convocată pe 24 Februarie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

— Raport telefonic al «Tribunei». —

Budapesta, 12 Februarie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—kg.)	7:55—7:56
Secară pe Aprilie 1907	6:83—6:84
Orz pe 1907	7:60—7:61
Cucuruz pe Maiu 1907	5:23—5:24
Grâu pe Octomb. 1907	7:87—7:88

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7:50—7:51
Secară pe Aprilie 1907	6:80—6:81
Ovăs pe Aprilie 1907	7:54—7:55
Cucuruz pe 1907	5:22—5:23
Grâu pe Octomb. 1907	7:83—7:84

Piața din Aradul nou.

Vremea s'a înăsprit din nou. Noroc că sămănăturile au căpătat iar un acoperământ de zăpadă, pot suporta înghețul. Târgul a fost slab cercetat, căutare abea a fost. S'a vândut.

500—600 mm. Grâu	6:50—6:60
400—500 « Cucuruz	4:20—4:25
Semnare nominală, Ovăs	6:20—6:30
« « Orz	5:80—9:—
« « Secară	5:50—5:60

Prețurile în coroane, per kgr.

II. Producte.

— Prețurile socotite după 100 kgr. și în bani gata. —

Unsoare de porc	143—144—
Slănină	110—111—
Prune uscate de Bosnia	26:50—17:50
Pezmet de prune	42—43—

III. Târgul de porci Kőbánya.

(Raportul halei comerciale din Budapesta—Kőbánya)

Prețuri de porci grași: Porci ungari de prima calitate Bătrâni, grei (părechea peste 400 kilg.) — fil. Tineri, grei (părechea peste 320 kilg.) 126 — 127 fil. Tineri mijleci (părechea 250 — 320 kilg.) 128 — 129 fil. Tineri ușori (părechea până la 250 kilg.) 128 — 129 fil.

Bursa de bucate din Timișoara.

Timișoara 11 Februarie.

Grâu 75 kil. 6:30—6:40, 76 kil. 6:40—6:50, 77 kil. 6:50—6:55, 78 kil. 6:60—6:65. Grâu (marfă mercantilă) 75—76 kil. 6:30—6:35. Secară 5:60—5:70. Orz 5:60—5:70. Ovăs 6:40—6:50. Cucuruz 4:40—4:45.

Piața din Arad.

Cursul spirtului.

Spirt rafinat en gros	158
« « detail	160
Spirt brut en gros	156
« « detail	158
Lături uscate per kilg.	15

Poșta Redacției.

E. V. Pojon. Multe mulțumiri pentru prețioasele informațiuni.

BIBLIOGRAFIE.

In curând va apărea de sub tipar în editura dlui George Bujigan, învățător în Deliblat (com. Temes) opul bisericesc conces de Ven. Consist. Diecezan al Caransebeșului, — »Cantorul bisericesc«. Opul cuprinde rânduiala tuturor serviciilor bisericești dela vecernie, utrenie și liturgie a serbătorilor de peste an, cele 8 glasuri precum și tipicul bisericesc pentru toate cazurile. Prețul broșat 8 cor., legat 10 cor., legătură de lux 14 cor. Se poate abonă de-adreptul dela autor-editor. Formatul octav mare pe 2 coloane, tipar roșu-negru, hârtie fină, — tehnică modernă.

Redactor responsabil Sever Bocu.

Editor-proprietar George Nichin.

Licitațiune minuendă.

Pe baza încuviințării Ven. Conzistor din Arad Nr. 7379/1906 se escrie licitațiune publică, pentru zidirea s-tei biserici gr.-ort. române din Sinitea (Szintye, u. p. Zaránd) cu prețul de esclamare 19.733 cor. 13 fileri.

Licitațiunea se va ține în 1/14 Martie 1907 la oarele 2 p. m. în școala gr.-ort. română din loc.

Planurile, specificarea de spese și condițiunile de licitare se pot vedeă în orele oficiose la oficiul parohial, iar nainte de începerea licitării la fața locului.

Cel-ce ia parte la licitare va aveă să depună ca vadiu 10 percente a prețului de esclamare.

Sinitea, la 1/14 Februarie 1907.

Emil Popovici, m. p.

președ. comit. parohial.

Candidat de avocat cu praxă

află aplicare în cancelaria avocatului dr. George Roxin, Nagy-Szalonta.

Câștig mare.

Reprezentanți capabili, funcționari, etc., își pot crea un frumos câștig accesoriu adresându-se: **Agenței de publicitate Pressa, București** o o pentru S. B. Nr. 14. o o

Cimbale

cu aparat intern de oțel, cu ton fermecător de frumos, cu ajustament plăcut liferează pe lângă rate și cu bani gata

fabrica de instrumente muzicale

a lui
VARGA ÁRPAD

MAKÓ

(Lădița de postă nr. 31)

Preț curent mare și ilustrat se trimite gratis și franco.

MÁRTONFY VICTOR

tinicher de zidiri de artă și instalator de apaducte.

Se recomandă onor. public pentru executarea ori-cărei lucrări atingătoare de această branșă.

Prețuri moderate

Execuție promptă.

Distins cu premiu la expoziția millenară.

STIPENDIU DE PARIS.

Cu stimă: **Mártonfy Victor,**

ARAD, — Localul: Piața Boroș Béni Nr. 2.

Locuința; Strada Sárossy Nr. 2. (Casa dlui Purcariu).

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA”

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timș și Torontal, — și le efeptuesce pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. In ramul vieții: capitale cu termen fiș, rente, zestre pentru fete, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—100 cor. se plătesc la moment in ziua morții întâmplată;
2. In ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haluc, reevizite ș. a prin spargere;
4. Contra grădinei: grâu, seară, orz, cucuruza, ovés, viță (vitea), plante industriale: cânepă, in, hîmole, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și ceruale mai in fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA” in Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grădinei: cucuruza-grâu, seara, ovésul și toată economia

INTELEGIAT
LA 1868

Dipl. de onoare
Lóvri 1902 —
Medalia de aur
Timișoara 1891.

Telefon pen-
tru comitat și
oraș nr. 498.

Szubotha

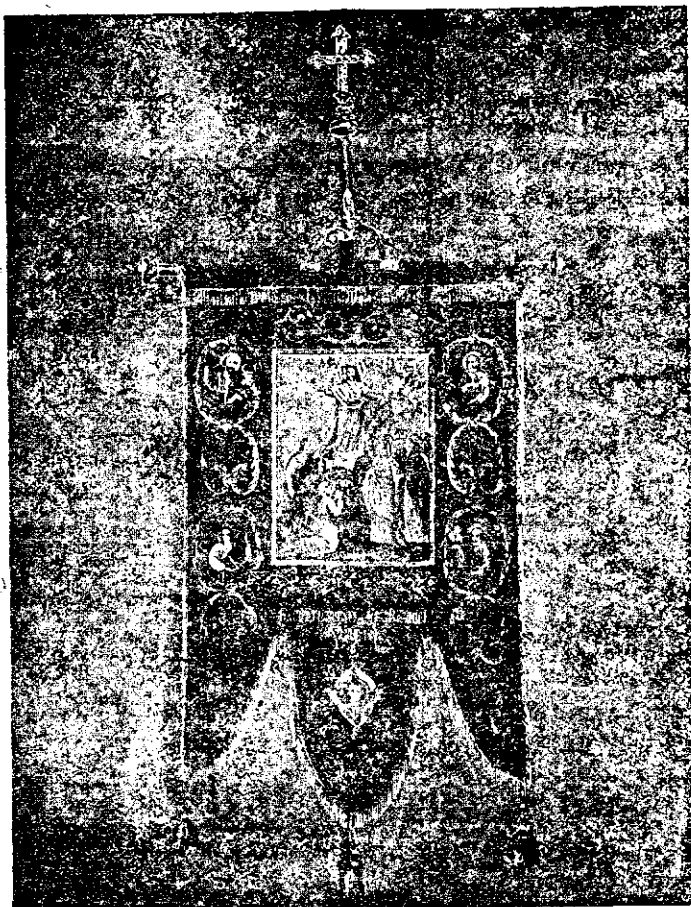
Sándor

pregător de
odăjdii și adju-
turi bisericesti

croitorul
teolog epis-
copești din
Cenad, life-
rantul Excel.
Sale episcop
Dessewffy
din Cenad.

TIMIȘOARA-
GETATE

in teologie.

Recomandă magazinul său bogat in atențiunea binevoitoare atât a preoțime cât și a acelora, cari voese se cumpere pentru bisericii capele, sau societății de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de ajustări bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjuturilor bisericesti.

Pentru liferările mele ian răspunderea. — Servesc bucuros cu catalog bogat ilustrat.

FONDATA LA 1900.

NAGY PÁL Pictor, vopsitor de primul rang in SZEGED.

PRIMEȘTE: Pictare și măltuire de biserici, castele, edificii corăspunzător cerințelor moderne in execuție artistică. Table de prăvălii pregătesc in execuția cea mai bună și ieftină pe lângă răs-pundere de 5 ani. — Planuri fac gratuit.

Cu stimă:

NAGY PÁL.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becur sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, indeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

Sa fondat in anul 1868.

BÁLINT JÁNOS următorul lui
SILBERMANN J.

măiestru de cojoace și căciuli, precum și
instituit de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrássy-ut nr. 7, peste drum de frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundanțat și ajustat, ot felul
de fabricante proprii de

piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și
feștite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pă-
nură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de
pălării pentru bărbați și copi
mai departe am piei veritabile din țară și strălăcitate,
precum perziane KRIEMER, farbuite de Lipsca, precum
și de miel alb.

În institutul meu de plissé se primește tot felul de haine
pentru plissé, din loc și provincă.

— Prețuri moderate, serviciu prompt! —
Satisfacere în mic și mare. — Comandele din provincă se execută
prompt și repede.

Fluidul
— lui —
Kwizda
—
Timbrul șerpelui.
—
Fluidul turiștilor.

Să unge pielea cu acest fluid pentru întărirea
rea vinelor și a mușchilor. Turiștii, bicicliștii
și călăreții îl întrebuințează pentru o-să în-
viora după drumuri îndelungate.

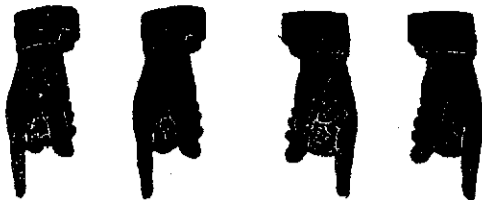
Prețul unei flacon 2 coroane. O jumătate de flacon 1 cor. 20 fil.

Ioh. Francisc Kwizda
furnisorul curții ces. și imperiale și al curții prin-
ciare bulgărești.
Farmacist, KORNEUBURG lângă Viena.

Sirupul de miere de teiu alui HALAP
aduce mari servicii celor tuberculoși, și ori și
cărui care tușește, care e răgușit, răcit, fără
apetit și care slăbește.

De multe ori o tușă neluată în samă și ne vătămătoare
e semnul tuberculozei.
Nimeni să nu aștepte înrădăcinarea răului, ci să-l stăr-
pească. deși când încolțește, iar unde să observă, să fie
nimicit prin
sirupul de miere de teiu alui Halap
care are influința sigură la dureri de piept, tnsă, răceală etc
Sticlă de probă 3 cor., sticlă mare 5 cor. — După trimi-
ere a banilor înainte se capătă numai
în farmacia „Apostol“, Budapesta
József-körut 64/29.

GROSZ NAGY FERENCZ

farmacie și laborator
de articole cosmetice

DEBRECZEN, colțul străzii Șaş

recomandă cele mai renumite medicamente ale sale.

132 de ani cu bun renume!!

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Pomadă de mustață
DE HAJDUSÁGI!

Mustața e frumoasă
dacă întrebuințezi
pomada Hajdusági,

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea muste-
țelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul
se vede foarte iute și cu siguranță. Scutit prin
lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai
3 borcane cu 2-15 Cor. Pe lângă rambursă gratuit.

Védjegy.

Mai mulți de o mie de medici renumiți re-
comandă și comandă pacienților lor
Balzul regesc

contra podagrei și a reumei,
recunoscut mai bun medicament de în-
treaga lume.

O sticlă 2 cor. În provincie 2 cor. 50 fil. 3 sticle 6 cor. 65 fil. pe
ângă rambursă gratuit. Medicament îngăduit de către ministrul de interne.

CREMA FAY. O mare bucurie poate fi pentru dame, că am in-
ventat un medicament, unicul, ce nu-i stricacios
pentru pielea feței.

Știind că toate alifile de până acum pentru înfrumusețarea feței sunt
stricicioasă, după multă străduință mi-a succedat, se inventez un medica-
ment nestrucios. Nu conține mercuriu, prin urmare:

Crema Fáy e unica nestruciosă contra pistruiilor, jubri-
ților și alte boale de piele.

Crema Fáy dealătură ori ce beșicătură, peciugini și ori
ce pată.

Crema Fáy face să dispară sbârciturile, fața pielii o face mai
fină și mai curată.

Crema Fáy nu conține nici plumb nici mercuriu, și astfel
nu e stricicioasă.

Crema Fáy nu conține materii unsuroase, e în formă de spumă,
cu miros plăcut și nu face să lucească fața.

Crema Fáy se poate folosi și ziua, deoarece nu conține un-
soare și suplinește bine pudra.

Un borcan de CREMA FÁY 1 cor. Săpunul Crema Fáy, regele să-
punurilor de toaletă: 1 cor.

Pudra Fáy întrebuințată cu crema cu tot redă feței o culoare
frumoasă, purpurie. O cutie 1 cor.

Pentru sulemenirea feței corespund trei culori, de-
schisă anul 8, roșie anul 12
și roșie închis anul 18, deci la comanda rog să vă provocați la numeri.
Acestea alifii sunt atât de naturale, încât ori cine le poate întrebuința fără
se observa însă. — Un borcan 4 cor.

Apă de pistrui. Cel mai bun medicament pentru delaturarea a
pistruiilor efect admirabil, căci îndată redă feței
culoare curată, și nu-i stricacios. Prețul unei sticle 1 cor. 20 fil. Săpun
de fiară pentru aceasta apă 80 fileri.

Medicament pentru vopsirea părului în culori
blond, brunet și negru. Efect la moment. O singură vopsire e îndeajuns, ca pă-
ră sau mustața o lună să aibă culoarea pe care dorește. Nu înapreste pă-
ră. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor., ce
e de ajuns pe un an întreg.

Picturile Senega pentru piept. (Contra tusei și a
astmei.) — Iarna în-
deosebi pe vremea, când e noros mulți sufar din tnsă, respirare nere-
gulată, astmă, nădușeală etc. Aceste boale il istonească pe om în un
grad, că de multeori abea poate să doarmă, asudă, are dureri de cap,
spate. De toate acestea se poate mântui ușor, dacă întrebuințează Pic-
turile Senega pentru piept. Prețul unei sticle 1 cor. 40 fil.

Blenorrhin este cel mai bun medicament pentru boale venerice
atât la bărbați cât și la femei. În o săptămână
deplină însănătoșare chiar și la morburile vechi. Mare discreție,
pe din afară cu inscripție „Coloniale“. Prețul unei sticle cu cele necesare
ce ajunge se vindece pe femeie sau bărbat, 3 cor. 50 fil.

Pilule Resanguin, unicul medicament în caz de neregularitate
periodică, la dureri ascunse și la răceli
de acest soi. Încață durerile, la moment redă sănătatea. — Un
borcan 2 coroane.

Picături indiane pentru dinți alui NAGY. Frecând
gingivalele cu ele, du-
rerile de dinți provenite din ori ce cauză, ncteează la moment. O sticlă
70 de fil.

FARMACIA
GROSZ NAGY FERENCZ
DEBRECZEN.

comandele pentru liferarea se face cu reintoarcerea poștei,
în întreaga țară.

Vânzare de VIN
în mare și mic,
producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	—	cor. 52 fil.
Vin vechiu alb	—	64 "
Rizling alb	—	80 "
Schiller (roșu)	—	56 "
Vin roșu vechiu	1	" — "
Rachiu de drojdie, fabricat pro- prio, rafinat și rachiu de prune	1	" 60 "
Pelin sărbesc, veritabil	1	" 20 "

Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utca 7/e.

Dacă vrei să cumperi
ghete bune și țititoare

pe lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetă pregă-
tite de el însuși.

Comandă după măsură se face prompt și ieftin.

Cuie frig

se încălzească cu

cărbune de cărămidă prusacă

care se capătă numai în ferăria

BERTA TESTVÉREK

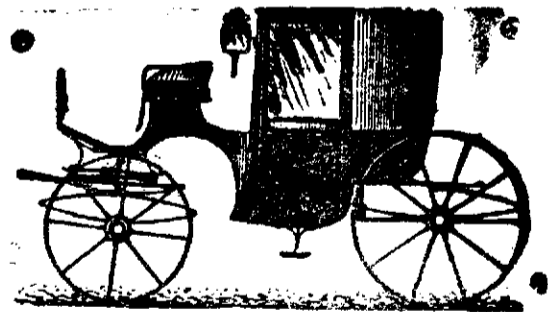
ARAD

Piața Andrássy nr. 3.

— Telefon 386. —

Tot acolo unicul magazin de grav argin-
tin „VENUS“ pentru lustruirea sobelor.

— Mare magazin de țatini. —

Nrul telef. 489.

Prima fabrică de căruță de pe câmpie

Ifj. Hodács János

SZEGED Strada Kistisza nr. 4.
(Urmarea str Maros)

Magazin mare permanent din diferite
caruță noi domnești

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte
avantajoase

caruțe folosite, în schimb (phaltone cu aco-
peris și fără acoperis, sănii ect. ect.

Catalog ilustrat în cinste și fără porto.

Un talp 8 cr.
O halbă bere de curte 13 cr.

Avis!**Avis!**

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că

berăria orășenească de sub teatru

am luat-o în arândă

și aceea voi ajusta conform tuturor recerșințelor moderne. Din ziua aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kőbánya a primei societăți ungurești pe acții așa numită

BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor moderne.

Cu deosebită stimă: **Kányá Géza.**

Un talp 8 cr.
O halbă bere de curte 13 cr.

Fabrici de mașinării și plăci pentru
ciur; edificare de mori a lui

GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Váci-ut 40-46.

Recomandă locomobilele sale originale cu vapor Marshall, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoiului; singuratică mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice.

Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

care s'a probat
cu cel mai
mare succes,

și din care
s'a spedit până acum circa **8000** bucăți.

Acest ciur îl trimit pe 14 zile de probă la ori care mașină de trierat, și-l primesc îndărăt, **dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.**

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulțumiri și recunoștințe, se trimit gratis și franco.

Staffner Sebestyén atelier de gravură

Oroszlán-u. 13. SZEGED Kárász-u. 14. sz.

EXTRAORDINAR! Gravuri artistice în oroloage, monograme, couveze și embleme din aur și argint. Efectuirea monogramelor, emblemelor și a lucrurilor de Damasc, în mod prompt și artistic, în aur, argint, și preste tot în orice metal, după planurile și desemnurile cele mai noi. Clichée de metal și lemn. Modele necesare pentru forme. Sigile și peceti din oțel și aramă roșie. Inscricții pe uși și mașini. Primesc spre efectuire modele de aramă roșie și umplute, precum și alte gravuri în sticle, os de elefant, scoică, etc. și le și lucru în modul cel mai artistic.

Serviciu conștițios și prețuri ieftine!

Un băiat care știe vorbi românește se primește de învățacel.

Cel mai bun și mai ieftin asortiment pentru procurarea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile greco-or. române și sârbești, și anume:

odăjdii colorate și negre, acodereminte, prapori mari, steaguri pentru biserică, candelă, cruoi, baldachin, ripide, icoane sfinte, icoane rusești de tot felul, icoane istorice etc. etc.

În atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfinte pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălări preotesti.

Haine pentru dnil preoți, brăue și camilafce. Pregătesc bine și prompt vesminte preotesti, căci am un croitor foarte isteți. La dorință dau detaiuri și tot felul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi serviți în modul cel mai bun, căci am numai materia de prima calitate și cea mai bună; dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc. Comande execut momentan în modul cel mai prompt și mai conștițios.

Catalog ilustrat trimis gratis.

Cerând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék

strada Duna, casa proprie.

Oltoii de vie de vândut.

Am onorul a aduce la cunoștința D-lor proprietari de vie, că până ce mai am deposit din oltoii de vie din acest an, voi vinde oltoii frumoși cu rădăcină bogată de vie de vin și struguri confect.

Pentru substituirea butucilor uscați în urma secetei mare recomand mai ales oltoii de vie cu rădăcină bogată precum și mlădițele rădăcinoasă de „Riparia-Portalis” și „Rupestris-Monticola”.

La cerere servesc Onor. cumpărători bucuroși cu metotul cu succes a oltoilor de substituit.

În privința soiurilor și a prețurilor servește cu deslușire mai detailată.

Winkler József, producător de oltoii de vie

Telefon 410.

Arad, str. Batthyányi nr. 13.

Telefon 410.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

Piața Szabadság nr. 7. ARAD Piața Szabadság nr. 7.

Asortiment bogat de
mașini de cusut **SINGER** și **MINERVA.**

Unicul magazin de
renumitele mașini de cusut

● **PFAFF.** ●

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

● MARE OFICINĂ DE DREGERE. ●

În magazin se află
mare asortiment de
● **gamophone și plăci.** ●

— Condiții de solvire foarte avantajoase. —

Szabó József

măestru arhitect-zidar

Cancelaria: **ARAD, Vécsey-utca 6/a.**

Primește spre efectuare tot felul de lucruri ce aparțin specialității arhitecturii.

Planuri după stilul cel mai modern. La dorință pregătește și preliminar de spese.

Servește cu deslășiri la tot felul de afaceri aparținătoare ramului de arhitectură.

Schițe de planuri pregătește gratuit.

Cu stimă: **Szabó József,**
arhitect-zidar.

NOU MOD DE VINDECARE!

Pentru vindecarea radicală

nervilor, morburilor sexuale, de piele și de sânge, dispoziții de slăbire, impotență

în urma nenumăratelor succese recomandăm cu căldură

institutul renumit de hydro-elektrotherapie

DR. **MITZGER TIVADAR**

Budapest, VI., Teréz-körút 44 (etagiul I).

Institutul, care e ne întrecut în felul său, e aranjat conform celor mai mari succese tehnice și igienice pe baza modului de vindecare epocal „Kataphoresis”. Acest mod de tămăduire vindecă în cel mai scurt timp ori ce boală și asigură cea mai perfectă însănătoșare. În urma rezultatelor grabnice și sigure, solvirea onorariului pentru vindecare se face numai după însănătoșare. — La epistole răspund gratuit. — Săli de așteptare și de consultare separate, separate locuri de intrare și eșire.

CONSTANTIN DOBRIN

instituit de vopsire și chimie

Lugoș, strada Nedelco nr. 65.

Vopsire și curățire chimică. Tot felul de haine bărbăești, femești și de copii, proderie de mătăsă, uniforme, covoare de pat și masă, tapeturi, dantele, haine de batist și pique etc.

Garnitură de mobile și tapeturi. La dorință se curățesc la casă.

Specialitate: Paltoane de piele, mănuși glacé vopsite negru.

haine de doliu se vopsesc negru în 24 de ore.

Perdele se vopsesc și curățesc foarte ieftin.

Mutare de magazin de bere.

Magazia principală a fabricii de bere de Kóbánya, Poporalăi și Timișioară

am mutat-o

— din strada Halász nr. 1 —

în piața Boros Béni nr. 5

vis-à-vis de moara de vapor Széchenyi, ce aduce la cunoștința onoraților mei cumpărători și marelui public.

Cu stimă:

Reusz Sándor.

Telefon pentru oraș și comitat nr. 141.

P. T. D-le !

Am onorul a aduce la cunoștința P. T. Public, că în loc, Ujtelep, Part-utca nr. 4 — sub firma recunoscută de autorități —

TIVADAR SANDOR

la 1 Septembrie am deschis o întreprindere

de lumină electrică, de telefon și sonerii.

Primește și pregătește aranjamente de lumină electrică, de transmisiuni, telefoane, de parafulgere și struerii de casă. Strămut candelabre de gaz și petrol în de cu lumină electrică. În deposit am reflectoare, aranjamente de lumină electrică și de sonerii de casă.

Mai am în deposit unelte de lipsă pentru lumină electrică, pentru telefoane și sonerii, precum tot felul de suluri de cărbuni pentru reflectoare, lămpi și materii de instalare.

Planurile și proiectele de spese le fac gratuit. Că merit încredere dovedește, că la societatea pe acții „Aradi Villamosági R.-T.” am fost aplicat 8 ani ca instalator.

Rugând sprijinul P. T. public, sunt

Tivadar Sándor,
Instalator electric.

Din 1 Octobrie cancelaria, depositul și atelierul meu se află în str. Weitzer János (palatul Minorităților) nr. 10 și până atunci mă rog a săvârși comunicările de telefon și comanda prin dl RADU GYULA, nrul telefonului 238.

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale de recunoștință adevărate, că contra durerii de

muschi, rupere

și la alte dureri provenite din răceală

unicul medicament mântuitor și de dureri atințeri este

Spiritul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cottul Békés)

în comanda de 30 fl., 1 cor. și de 2 cor.

Comanda prin postă peste 5 coroane, se trimite franco cu ramburs.

LEGYEDÜLI-SÓSBORSZESZ, MELY JÓTEKONY CZÉLT IS SZOLGÁL.

A LEGYEDÜLI-SÓSBORSZESZ MINDENÜTT KAPHATÓ

LEGYEDÜLI-SÓSBORSZESZ

FÁBIAN SZANATORIUM SÓSBORSZESZ

30 filléres, 1 koronás és 2 koronás üvegekben.

Megrendelhető: FÁBIAN LAJOSNÁL GYULÁN

5% A „JOZSEF FŐHERCEG SZANATORIUM EGYESÜLET” JAVÁRA

Telefon-nr 469.

Telegr.-adr.: „Grüner-Varga“

Grüner és Varga Szeged

Cheque-cont la Posta Ungară 16.308, la cea Austriacă 99.408. -- Giro-cont la Banca Austro-Ung.

Manufactura de cânepă, in și justă.

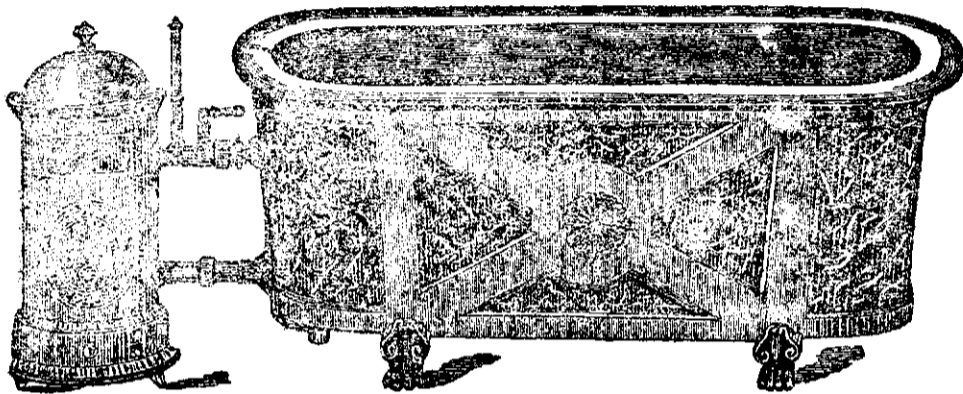
Tot felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țasă (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mrejă de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.

Vană de scăldat cu încălzitoare

cu cuptor ce încălzește jur-impjur dela 50 cor. In sus

seri ment mare in tot felul pe vane, precum: vane atârinate, vane de șezut, vane pentru copii, etc. Primesc instalare de apaducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51 Tr
Preț-curent gratuit și franco.

Forte-pianuri

și

pianine

vestite în toată lumea,

mechanică engleză, se capătă cu cele mai moderate prețuri recunoscută de cea mai bună măstru-pian din Viena la

firma

Reményi Mihály

liferantul de muzicalii la academia reg.

în Budapesta, strada Király nr. 58

lângă „Academia ungurească de muzică“, care acum se edifice.

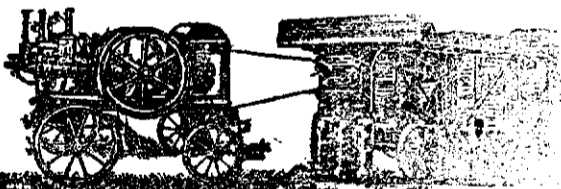
Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală și provincă numai prin cei mai esperți și desteri măestrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.

Mare deposit de harmonii europene și americane.

— Prospecte gratis și franco. —

Cele mai bune provisiuni de mașini de treierat din lume. Deplină responsabilitate pentru excelența trierare.

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea autorităților.

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43.

Numai în această colonie se pot găsi renumitele

motoare cu benzin, petrolin și oleu de minerale,

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte acomodate pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de benzin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi.

Cine voește se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere către această firmă de specialitate.

Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fii băgători de samă la adresa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utca 43
— Cataloage gratuit și franco. —

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe lângă deplină responsabilitate și pe lângă prețurile cele mai avantajoase în rate anuale de 3-5 cele mai simple și cele mai perfecte

provisiuni de călcat cu motor

din motor, precum cele mai per-

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier

Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

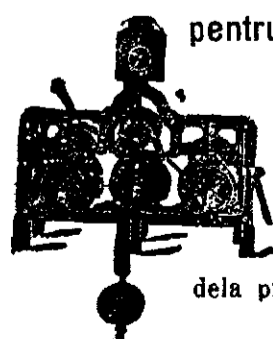
Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurâietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7 "

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private

regulează și aranjază mai favorabil

MÜLLER JÁNOS

succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage

BUDAPESTA,

VII., Csömöri-nt 50. (casa proprie).

Cataloage și specificări de prețuri trimite gratis și franco.